

Пам'ятайте
про
Україну!

СВОВОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

Редакция і Адміністрація
"Svoboda"
30 Montgomery Street
Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
(201) 434-3036
УНСоюз (201) 451-2200

РІК XC. Ч. 248.

ДЖЕРЗІ СІТІ І НЬО ЙОРК. П'ЯТНИЦЯ, 30-го ГРУДНЯ 1983

ЦЕНТІВ 25 CENTS

JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, DECEMBER 30, 1983

No. 248.

VOL. XC.

УНСОЮЗ отримав признання за стипендійну акцію

Джерзі Сіті, Н.Дж. — На руці головного представника УНСОЮЗу д-ра Івана Фліса прийшов лист з Білого Дому з датою 16-го грудня 1983 року за підписом Лінаса Коелла, директора публічних зв'язків з признанням за те, що УНСОЮЗ призначив 50,700 доларів на стипендії для молодих українських студентів.

У листі підкреслюється, що саме ця акція Українського Народного Союзу на культурно-освітньому відтинку вказує на те, що УНСОЮЗ є куди більше як лише асесуаційне товариство, і дає великий вклад в українську спільноту та її духовний і матеріальний розвиток.

Побажаннями для Головної Екзекутиви та усіх членів УНС з Різдва Христовим і Новим Роком закінчується цей лист, написаний в наслідок вислання до Білого Дому числа "Українського Тижневика" з датою 3-го грудня ц.р., яке було всесильно присвячене стипендійній програмі УНС і стипендістам.

В Торонто вшановано основників Катедри на 1983 рік

Торонто (І. Осаківський). — Дванадцять осіб нагороджено тут званням "Основники Катедри" на 1983 рік.

Це звання надається щорічно особам чи установам, які пожертвували в часі біжучого року 1,000 дол. на першу канадську Катедру українських студій при Торонтонському університеті.

Усі, крім одного з мешканцями Онтаріо. Одиничний основник Катедри на 1983 рік одержали: з Торонто — Джим Кутс, Михайло і Дарія Цибульські, Ярослав М. Гуменюк, д-р Роман Б. Гуменюк, Павло Іванів, Марія Макаровська, Володимир Макаровський, Літа Католіцьких Жінок при церкві св. Димитрія; з Тандер Бей — д-р Ірина Давосир і Юрій Давосир; з Сейнт Катаринс — покійний Микола Дорош, та Роберт Конквест зі Стен-

форду, Каліф. Пожертви основників проголошено офіційно на третьому річному бенкеті, що відбувся 16-го листопада ц.р. в Клубі факультету при Торонтонському університеті.

Почесним гостем і головним промовцем на цьому бенкеті був Едвард Р. Шраер, генеральний губернатор Канади.

Крім вшанування "Основників Катедри" на бенкеті також відзначено інаугурацію післядокторської наукової стипендії ім. Едварда Шраера.

Генеральний губернатор Шраер особисто вручив цю післядокторську наукову стипендію в сумі 5,000 дол. д-рові Степанові Величківці.

Післядокторську наукову стипендію створила Фонд Катедри українських студій, що є неприбутковою організацією, яка дбає про фінансові потреби Катедри.

Післядокторську наукову стипендію створила Фонд Катедри українських студій, що є неприбутковою організацією, яка дбає про фінансові потреби Катедри.

Післядокторську наукову стипендію створила Фонд Катедри українських студій, що є неприбутковою організацією, яка дбає про фінансові потреби Катедри.

Післядокторську наукову стипендію створила Фонд Катедри українських студій, що є неприбутковою організацією, яка дбає про фінансові потреби Катедри.

Післядокторську наукову стипендію створила Фонд Катедри українських студій, що є неприбутковою організацією, яка дбає про фінансові потреби Катедри.

Післядокторську наукову стипендію створила Фонд Катедри українських студій, що є неприбутковою організацією, яка дбає про фінансові потреби Катедри.

Післядокторську наукову стипендію створила Фонд Катедри українських студій, що є неприбутковою організацією, яка дбає про фінансові потреби Катедри.

Післядокторську наукову стипендію створила Фонд Катедри українських студій, що є неприбутковою організацією, яка дбає про фінансові потреби Катедри.

Післядокторську наукову стипендію створила Фонд Катедри українських студій, що є неприбутковою організацією, яка дбає про фінансові потреби Катедри.

Післядокторську наукову стипендію створила Фонд Катедри українських студій, що є неприбутковою організацією, яка дбає про фінансові потреби Катедри.

Післядокторську наукову стипендію створила Фонд Катедри українських студій, що є неприбутковою організацією, яка дбає про фінансові потреби Катедри.

Післядокторську наукову стипендію створила Фонд Катедри українських студій, що є неприбутковою організацією, яка дбає про фінансові потреби Катедри.

Післядокторську наукову стипендію створила Фонд Катедри українських студій, що є неприбутковою організацією, яка дбає про фінансові потреби Катедри.

Післядокторську наукову стипендію створила Фонд Катедри українських студій, що є неприбутковою організацією, яка дбає про фінансові потреби Катедри.

ЖІНКИ-ПОЛІТВ'ЯЗНІ ЗВЕРТАЮТЬСЯ ДО УРЯДІВ ЗАХІДНІХ ДЕРЖАВ

Гельсінкі (УІС "Смолоскип"). — Сім жінок політв'язнів Мордовських концтаборів, а серед них українка Раїса Руденко, дружина голови Української Гельсінської Групи Миколи Руденка, і поетеса польського походження з Києва Ірина Ратушинська та інші написали восени 1983 року звернення до голів 35-ти держав, які підписали Гельсінські Угоди. Нижче подано повний текст цього документу у перекладі на українську мову.

"ГОЛОВАМ 35 ДЕРЖАВ ЯКІ ПІДПИСАЛИ ГЕЛЬСІНСЬКІ УГОДИ

Ми, політично ув'язнені жінки Радянського Союзу, свідчимо, що у нашій державі порушують основні права людини.

Радянські громадянки позбавлені свободи слова, друку і зборів, права вибору місця проживання, права пересування навіть у кордоні власної держави, зазнають дискримінації з національних і релігійних мотивів, а також переслідують за переконаннями.

Ми свідчимо, що в Радянському Союзі життя не лише політв'язнів і не лише ув'язнених взагалі, але і всіх громадян регулює не так закон, як секретні інструкції. Тому радянські люди навіть позбавлені вірогідно знати свої права і обов'язки і тим більше їх реалізувати. Вони перебувають в умовах безправ'я перед радянською тоталітарною машиною.

На підтвердження цього, ми готові навести конкретні факти перед будь-якою міжнародною комісією.

Ми вважаємо, що лише держава, яка поважає права своїх громадян, заслуговує на довіру у міжнародних відносинах.

Ми висловлюємо нашу солідарність з усіма, хто має мужність боротися з брехнею, свавіллям і насильством.

Не маючи зараз ніякої іншої можливості захищати наших співгромадян, від 7-го вересня 1983 року ми проголошуємо восьмиденну голодівку на захист їх потоптаних прав.

Баран, Белявська Я., Лазарєва, Величківська Т., Осипова, Ратушинська, Руденко".

(На документі цьому немає дати, але правдоподібно він був написаний напередодні проголошення голодівки). Адреса табору, де перебувають ці жінки-політв'язні: СССР, Мордовская АССР, 431200, Теньгушевський р-н, пос. Барашево, укр. ЖХ-385/3-4.

В Німеччині засуджено українця

Меммінген, Західна Німеччина. — Як подає пресове агентство Ассошіейтед Пресс з 24-го грудня 1983 року, німеччини суд в містечку Меммінген засудив Йосифа Яроша, 70-літнього українця, на п'ять і пів року тюрем за участь у знищенні 70 жі-

дів в часі Другої світової війни.

Й Яроша обвинувачили, що він допомагав у згинанні жінок на полі в Броніце, Оседі, біля Рожнітова в Західній Україні, де їх описує німецька поліція розстріляла. Це сталося в 1943 році.

Дітройт готується до відзначення роковин державності України

Дітройт, Миш. (В.П.). — Зорганізований у Дітройті наприкінці листопада 1983 року Діловий комітет намітив широкі акції для імпозантного відзначення роковин Державності і Соборності України. Пороблено відповідні заходи в стейті та інших містах Мишигену, щоб крім прокламації Дня Української Державності з 24-го грудня 1983 року українські національні прапори повішали на капітолі в Лейсінгу та на будівлях міських рад Дітройту, Гемтремку, Воррену та інших доколійних міст. Піднесення українського національного прапора перед будівлею міського ради в центрі Дітройту заплановане на п'ятницю, 20-го січня 1984 року, о 10-й год. вечір.

Виготовлено відповідні пресові повідомлення до англомовної та чужомовної преси, радіових і телевізій-

них станцій. Вечірній інформаційний переліток обидвома сенаторами та всім конгресменом стейту. Такі ж інформації будуть вислані різним урядовим, політичним і науковим інституціям та дітям.

Головним відзначенням буде святковий концерт, що відбудеться в неділю, 22-го січня 1984 року, о год. 3:30 по полудні, в аудиторії школи Фінджералд у Воррені. Головною промовою виступить видатний науковець історик проф. Роман Шпорлюк. Програму концерту виконає Капеля Бандуристів ім. Тараса Шевченка під мистецьким керівництвом Григорія Китаєстого. Відомий режисер Лідя Кучер виступить з деклямацією. Після цього участь товариств з прапорами та молодих організацій у уніформах, що матимуть вільний вступ на концерт.

Передаватимуть по радіо Різдвяну Службу, Божу

Мейлвуд, Н.Дж. — Українська православна церква Святого Вознесіння у Мейлвуді, Н.Дж., повідомляє громадянство Нью Йорку — Нью Джерзі, що в суботу, 7-го січня 1984 року, день Різдва Христового за юліанським календарем, о год. 10 ранку, надаватимуться по радіо Служба Божя безпосередньо з церкви через радіостанцію WSOU - FM, 89.5.

ПРЕЗИДЕНТ РОНАЛД РЕГЕН вирішив попередити ЮНЕСКО про те, що ЗСА вийдуть з цієї організації, якщо вона протягом 1984 року не докаже, що вона порвала з просоветською діяльністю проти ЗСА. Таке рішення Президента було прийняте після того, як минулого тижня державний секретар Джордж Шуліц мав з ним вечірню розмову у цій справі.

ПРОТОКОЛ РІЧНОГО ЗАСІДАННЯ ГОЛОВНОГО УРЯДУ УНСОЮЗУ

В цьому числі починається друк протоколу Річного Засідання Головного Уряду Українського Народного Союзу, яке відбулося в днях від 6-го до 10-го червня 1983 року на Союзі. Протокол цей, як звичайно, включає звіти всіх членів Головного Уряду, дискусію над ними, нові справи та рішення й ухвали.

ДЕРЖАВНИЙ ДЕПАРТАМЕНТ ЗСА ЗАСУДЖУЄ РЕПРЕСІЇ В СССР

Вашінгтон. — Державний департамент ЗСА виступив у вівторок, 27-го грудня ц.р., з офіційним осудом Советського Союзу за систематичні репресії супроти інакомислячих осіб і груп, а також церковних організацій. В засуді окремо наголошувалося практичною прокуратури ставити кожного підозрюваного, члена Гельсінської групи чи людину іншої думки, в категорію "ворогів народу" і на цій підставі засуджувати їх на довічне ув'язнення в ув'язненні чи внутрішнього заслання.

В заяві Державного департаменту говориться, що тільки в місяці грудні советські суди наказали вислати до концентраційних таборів приватних шістьох дисидентів, які включають одного литовського католицького священника і двох баптистів. "Ми засуджуємо

такі негуманні поведінку советських органів безпеки і судівництва, які є порушенням прав людини", — говориться у звідомленні згаданого Департаменту.

Між арештованими і засудженими заздалека ім'я о. Сігітаса Тамкевічюса, литовського католицького священника активного на відтинку оборони свободи релігії в Советському Союзі. Він був засуджений на шість років в'язниці і чотири роки заслання у віддалених районах СССР. Прокуратура закинула йому, "антисоветську агітацію й пропаганду".

На початку грудня були засуджені і вислані з Латвії два баптисти Яніс Розкальс і Яніс Веверіс, які відбуватимуть по п'ять років в'язниці і три роки заслання кожний за оборону "латвійського націоналізму".

Сен. Е. Кеннеді вклячається в передвиборчу кампанію

Нью Йорк. — Сенатор Едвард Кеннеді, використавши статистику Департаменту сільського господарства і повідомлення Уряду, що в червоному році буде видано 19 мільйонів доларів більше на програму доживлення американців, сильно заатакував Адміністрацію президента Рональда Регена, за нерозв'язану проблему голоду у З'єднаних Штатах Америки, який став тепер "офіційною, визнаною Урядом проблемою і набрав масового явища".

Очевидно, політичні спостерігачі, а зокрема економісти, не зівсім погоджуються з Е. Кеннеді кажучи, що він вирішив використати програму доживлення для політичних цілей у передвиборчому році. Кеннеді не тільки пропонує піднести висоту видатків на доживлення до принаймні 2.5 мільярдів доларів, але саму програму назвав "неприродною" і "непродуктивною" у відношенні до американських громадян. На думку Е. Кеннеді сума 2.5 мільярдів доларів це тільки одна двадцята з 50 мільярдів, які в наступному році хоча б до кошту отримати Пентагон дозброєння Америки.

В листопаді Кеннеді і ще деякі демократи провели симпозиум на тему голоду в Америці спершу у Сан Франциско, а потім також в кількох інших більших містах ЗСА, зокрема в Мінеаполісі, Дітройті, Пітсбурзі, устейті Кентакі, а підсумки опублікував окремою брошуру і разом з іншою документацією передав до сенатської Комісії затручення.

Представники Адміністрації президента Рональда Регена заявили, що вони не займатимуть становища до пропозицій сен. Е. Кеннеді поки не закінчаються зі звітним спеціальним комісією, яка якраз тепер перевіряє загальний стан і встановлює число тих, які, за словами сенатора, голодують. Звіт комісії буде переданий Уряду в січні наступного року. Представник Департаменту сільського господарства Рабб Остін назвав заяву Кеннеді "реторикою передвиборчого року" і заявив, що теперішній Уряд витратить на програму доживлення більше, як будь-яка адміністрація перед тим.

У СВІТІ

ПАРЛЯМЕНТ САЛЬВАДОРУ схвалив у вівторок, 27-го грудня, закон про продовження продажу землі селянам. Таким чином ще понад 60,000 селян дістануть можливість купити до 17,5 акра землі, яку вони дотепер арендували. Але є багато випадків, коли селяни не користаються з цього закону розподілу землі. Одного з причин зловживання купівлі є залякування селян землевласниками, іншою причиною є партизанські дії в районах, де знаходиться земля на продаж.

АМЕРИКАНСЬКА МОРСЬКА піхота, яка охороняє бейрутське летовище, знову мусила пережити хвилини найвищої тривоги, як декілька артилерійських вистрілів потрапили в розташування їх становища. Згідно з повідомленням речника морської піхоти в Бейруті, жертя яких не було, і після 90 хвилин обстрілу припинився повністю, та тривога була відкинана.

ЛІДЕР ПВО ЯСІР АРАФАТ зустрівся у вівторок, 27-го грудня, з військовими представниками ПВО, які прибули до Арафата до столиці Північного Ємену Сани з головної квартири в Тунісі. Джерела ПВО повідомили, що темою розмов була нова стратегія ПВО і можливості відвідання Арафатом деяких арабських країн, включаючи Савдійську Аравію та Йорданію.

ІРАНСЬКА ГАЗЕТА "Кайган" повідомила, що ще 13 членів військового крила забороненої комуністичної партії Ірану Туле стали перед судом, обвинувачені у шпигунстві та намірах повалити владу ісламської республіки. Це вже п'ята група комуністів, яку судить військової революційний суд. Суд відбувся над 30 особами, починаючи від суду 6-го грудня над колишнім військовоморським командиром Багратом Афзали. Всіх підсудних обвинувачують у шпигунстві та намаганнях повалити режим аятоли Хомейні в Ірані. Прокурор вимагає кару смерті для багатьох з них. Вирок поки що не проголошений.

МІСТЕРІЯ НАВКОЛО Ю. АНДРОПОВА ПРОДОВЖУЄТЬСЯ

Москва. — Як уже інформовано, советський лідер Юрій Андропов знову був відсутній у середу, 28-го грудня, коли советські керівники зібралися на засідання Верховної ради, формального советського парламенту, головою якого є Андропов. Але інші події того дня, спеціально підготовані советськими офіційними органами, намагалися довести, що Андропов духовно є скрізь і всюди.

Після того, як Андропов не було на трибуні мавзолею під час святкування більшовицької жовтневої революції, а потім його не було на пленумі партії і врешті він не з'явився на засіданні Верховної ради — все це затривожило непевністю советське суспільство і викликало найрізноманітніші здогади про особу Андропова: починаючи від того, що він важко хворий на нерви, паралізований, спотворений параличем «або якимсь нещасним випадком і, кінчаючи навіть такою версією, що він давно помер.

Як би там не було, особа Андропова залишається засекреченою, а советські власті намагаються зробити все можливе, щоб заспокоїти власне суспільство і збаглати закони.

У Вашингтоні офіційні представники Адміністрації заявили, що західні розвідки нічого конкретного не знають про долю Андропова, а всі розмови навколо особи советського лідера — це нічого іншого, як чисті здогади.

В АМЕРИЦІ

ПРЕЗИДЕНТ РОНАЛД РЕГЕН перед своїм виїздом на односторонній святковій вахці до Каліфорнії заявив, що поїздка негритянського провідника і кандидата на президента з Демократичної партії Джессі Джексона до Сирії у справі звільнення американського летуна лейтенанта Роберта Гудмана, може більше пошкодити йому, як допомогти. В Державному департаменті, де Джексона отримав вичерпні інформації у справі Сирії від асистента державного секретаря для справ Близького Сходу Річарда Мирфі, негритянському кандидату заявили, що який він радше передумав і відкладе свою подорож, а справу переговорів у справі Гудмана хай залишить відповідним урядовим інстанціям, зокрема Державному департаменту. Очевидно, Джексона не відкладе своєї подорожі до Сирії, — кажуть політичні спостерігачі, щоб не підірвати свого престижу, але він вже по іншому трактуватиме проблему Р. Гудмана і його сирійських спіррозмовців.

ОФІЦІЙНІ УРЯДОВІ РЕЧНИКИ стейтів Флориди і Техасу намагаються всіма способами врятувати бодай частину цитрусових овочів, або, зрівнявши це недовідлі, змагаючись їх в огрітих приміщеннях, а потім використати для виробок соку. Пониження температури у багатьох місцевостях Флориди до 21 степеня, викликало паніку у власників цитрусових овочів і ярини взагалі. Загалом припускають, що у зв'язку з морозами в південних штатах ЗСА, овочі, цитрусові соки і багато сортів ярини коштуватимуть багато більше за звичайний час.

ДЕРЖАВНИЙ СЕКРЕТАР ДЖОРДЖ ШУЛЦ все ще надіється на зустріч з міністром закордонних справ Советського Союзу Андреем Громиком, тим разом у Стокгольмі в другій половині січня наступного року, де відбуватиметься західно-східна зустріч у справі розроблення. Речник Державного департаменту Джан Гюз заявив кореспондентам, що учасники тієї конференції обміняватимуться інформацією між західним і східним блоком, щоб таким чином оминуть несподівані нуклеарної атаки однієї з держав. Запитаний чи Шуліц все ще готовий розмовляти з Громиком, Гюз відповів: "державний секретар все готовий до розмови з речниками СССР, а тим більше на зустріч з Громиком у Стокгольмі".

ВІЦЕПРЕЗИДЕНТ ДЖОРДЖ БУШ візьме участь в церемонії в Аннаполісі, Мд., якою учасники відзначатимуть 200-річчя від дня підписання договору про закінчення революційної війни в ЗСА. Під час візиту в Аннаполісі Дж. Буш виступить промовою на спільній сесії мерилендської асамблеї, як про це поінформували кореспондентів губернатор стейту Мериленд Гаррі Гюз. Описав Буш промовляти в нижній палаті, після чого відбудеться парад в костюмах ХУІІ століття американських і французьких воїнів, які маршуватимуть головними вулицями Аннаполісу.

ПОЛІТИЧНІ СПОСТЕРІГАЧІ КАЖУТЬ, що передовий демократичний кандидат на президента Волтер Мондейл не матиме великих труднощів виграти передвибори в Нью Гемпширі. Сам Мондейл правдоподібно заперечить таке твердження спостерігачів, бо він особисто не є дуже певний перемоги. — кажуть поінформовані особи з кабінету Мондейла. Основне змагання в Нью Гемпширі відбудеться між двома демократами: Мондейлом і сенатором Джемом Гленном, колишнім астронавтом.

У наступному числі Українського Тижневика:

In The Weekly, January 1:

• Saskatoon Ukrainian Catholic Eparchy gets bishop.

• New appeal for the rights of the outlawed Ukrainian Catholic Church in Ukraine issued by the Initiative Group for the Defense of Believers and the Church.

• Orthodox hierarchs release Christmas pastoral letter.

• Part I of Marco Carynnyk's article "Blind eye to murder: Britain, Canada, the United States and the Ukrainian Famine of 1933."

• Panorama, new releases, letters to the editor, and more.

Стефанія Гаврилук в Головній Канцелярії УНСОЮЗУ.

Джерзі Сіті, Н.Дж. — У вівторок, 27-го грудня ц.р., Головну Канцелярію УНСОЮЗУ відвідав головний радний і голова 88-го Відділу УНС Союзівка Володимир Квас в товаристві нової секретарки цього Відділу Стефанії Гаврилук.

Урядування на пості секретаря Відділу Стефанія Гаврилук перебрала по смерті довголітнього і заслуженого секретаря Відділу сл.п.м'яті Михайла Васильова, який упокоївся 3-го грудня ц.р.

Відділ 88-ий був заснований біля 20 років тому В. Квасом, довголітнім, управителем оселі УНСОЮЗУ, а зараз цей Відділ нараховує понад 450 членів, тому й секретарство в такому відділі — це дуже відповідальне завдання. В зв'язку з цим, щоб отримати потрібні інформації з "першої руки" для ведення секретарської праці С. Гаврилук відбула зустріч з керівниками поодиноких Відділів — рекордового, фінансового і організаційного — і під час цієї зустрічі головний секретар Володимир Сохан, головний касир Уляна Дячук і головний організатор Степан Гавриш інформували її про всі важливі справи, які відносяться до відділової праці.

Стефанія Гаврилук — нова секретарка 88-го Відділу просить всіх членів звертатися у відділових справах на адресу: Mrs. Stephanie Hawryluk, P.O. Box 194, Cottekill, N.Y. 12419; tel.: (914) 687-7033.

Нова секретарка 88-го Відділу просить всіх членів звертатися у відділових справах на адресу: Mrs. Stephanie Hawryluk, P.O. Box 194, Cottekill, N.Y. 12419; tel.: (914) 687-7033.

Нова секретарка 88-го Відділу просить всіх членів звертатися у відділових справах на адресу: Mrs. Stephanie Hawryluk, P.O. Box 194, Cottekill, N.Y. 12419; tel.: (914) 687-7033.

Нова секретарка 88-го Відділу просить всіх членів звертатися у відділових справах на адресу: Mrs. Stephanie Hawryluk, P.O. Box 194, Cottekill, N.Y. 12419; tel.: (914) 687-7033.

Нова секретарка 88-го Відділу просить всіх членів звертатися у відділових справах на адресу: Mrs. Stephanie Hawryluk, P.O. Box 194, Cottekill, N.Y. 12419; tel.: (914) 687-7033.

Нова секретарка 88-го Відділу просить всіх членів звертатися у відділових справах на адресу: Mrs. Stephanie Hawryluk, P.O. Box 194, Cottekill, N.Y. 12419; tel.: (914) 687-7033.

Нова секретарка 88-го Відділу просить всіх членів звертатися у відділових справах на адресу: Mrs. Stephanie Hawryluk, P.O. Box 194, Cottekill, N.Y. 12419; tel.: (914) 687-7033.

СВОБОДА

SVOBODA USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.

Subscription: 1 year — \$40.00, 6 months — \$22.00, 3 months — \$12.00. UNA members \$12.50 a month. Change of address — \$1.00. Make check or money orders payable to "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Ера тероризму — як довго ще?

У всесвітній історії не раз бували періоди, коли розпалювався тероризм. Він не завжди мав політичний характер. Наприклад, у середньовіччі Середня Європа була тероризована „равбрітерами“, цілою кастою ліварів-опришків, які засідали на перехресних шляхах і грабували всіх, що туди переїздили. У першій половині нашого сторіччя створилися дві імперії, побудовані на тероризмі, як засобі тримати у сліпому послуслі своїх громадян і інші появлені ними народи. Большевицький і нацистський режими були в цьому пункті одностайними — німецькі кацети за Другої світової війни будували за зразком советських кацетів, заснованих зразу ж в перших місяцях жовтвеної революції, в добі т. зв. воюючого комунізму.

Тероризм на анахронічному релігійному тлі по нинішній день існує у країнах, розмежованих тисячами миль. Підпільно-революційна Ірландська Республіканська Армія переводить терористичні акти на терені Великобританії, воюючи проти присутності британських військ у Північній Ірландії. Але насправді ідея об'єднання двох розділених частин Ірландії із залишенням північної частини в межах Британської імперії мала і має той нерозв'язаний аспект, що північноірландські протестанти бояться, що у випадку злику вони будуть дискриміновані більшістю католиків об'єднаної Ірландії. У далекому Ірані тероризм став засобом влади теократичної системи, в якій духовники, „аятоллі“ є провідною державною верствою, а ненависть сучасного Ірану супроти ЗСА коріниться у колишньому тісному американсько-іранському союзі за володіння шаха, проти якого успішну революцію поведи аятоллі. Тепер ця ненависть іранських фанатичних звеличників аятоллі Хомейні стала міжнародною проблемою, коли криваві терористичні атаки проти американського війська у Лівані пов'язуються із іранською революційною організацією „Святий війна“, яка буцім то стоїть у тісному зв'язку з іранськими державними чинниками.

Цей найновіший терор розпочався властиво датою 23-го жовтня ц. р., коли-то самогубний вояд навантаженого динамітом авта вдерся перед входом сонця у будинок головної квартири війська на летищі в столиці Лівану Бейруті, при чому загинуло 241 американських вояків. Від того часу подібні атаки із самогубними воядами повторилися проти американських і проти французьких вояків у Лівані, останній такий терористичний акт відбувся в маленькій арабській країні Кувейті. Американська й інші розвідки на Заході ствердили, що головна квартира організації „Святий війна“ знаходиться на ливанській території, що її контролює Сирія. З військових позицій сирійського війська, яке опанувало горби довкола Бейруту, раз-у-раз обстрілюють американське військо на летищі Лівану. У відплату на обстрілювання советськими ракетами американських розвідних літаків (два такі літаки сирійці збили, один летун загинув, один врятувався, один перебуває у сирійському полоні) важкі гармати з американського лінійного корабля „Нью Джерсі“ вже тричі обстрілювали сирійські позиції в Лівані. Ворожа Америка преса й американські ліберали обурюються, яким правом американці втручаються у війну на чужій території і вони виправдують сирійців, які стріляють до американських розвідних літаків. Але ж ті американські розвідні літаки не порушують суверенного повітряного простору Сирії, бо літають над Ліваном, його північну частину Сирія окупувала 40,000-им військом і радить ся там, як у власній країні.

Президент Реген виявив, що його повідомили про присутність на терені Лівану близько 1,000 фанатичних терористів, готових виконувати терористичні атаки системою японських „камікадзе“ з налету на американську морську флоту в Перл Гарборі. Іранський уряд офіційно відпекався причетності до тих терористичних актів. Але реальна загроза таких дальших безглузих і злочинних актів терору повисла над цілим Заходом, зокрема над Америкою. Білий Дім перетворено наче на фортецю проти можливих наскоків на нього навантажених динамітом авт. Цементові охоронні стіни поставлено також довкола палацу Об'єднаних Націй у Нью Йорку. Така ситуація, очевидно, не може продовжуватися у безконечність. Державний секретар Шульц заявив, що коли Америка дістане доказ, де властиво є гніздо того тероризму, то активно виступить проти нього. Як довго це ще триватиме і чим закінчиться? Сирія грає небезпечну гру, бо має проти себе ворожий Ірак, Ізраїль і тепер провокує Америку.

Кожна акція породжує реакцію. Терором не можна розв'язувати політичних проблем. Терор є засобом популяризації якоїсь ідеї і засобом демонстрації. Британська, американська чи французька політика не зміниться під впливом терористичних актів, докочуваних фанатиками. „Хто мечем воює — від меча гине“. Ідеться про те, щоб ця ера тероризму закінчилася якнайшвидше. Коли Сирія розраховує на Кремль, то може завести. Кремль сприне тероризмові, але не хоче війни.

Знавців Советського Союзу на світі не бракує. Однак кремлінологія як політична наука найменше докладна. Ніхто на Заході докладно не знає, що діється за мурами Кремля.

Останнім часом знову появилися здогади про стан здоров'я Андропова, наскільки він хворий і хто буде після нього. Відкликано візиту Андропова до Болгарії. Не з'явився він на мавзолеї у річницю жовтвеної революції, не брав участі у Пленумі Центрального Комітету і в Народах Верховної Ради. Якщо Андропов і справді поважно хворий, то його стан ніяк не вплинув на агресивність закордонної політики СССР.

Усе такі якесь аналіз советської політики можлива. Советське міністерство закордонних справ проголосило приготування до інсталяції нової ядерної зброї на території Східної Німеччини і Чехословаччини. Можна припускати, що советські погрози мають здебільшого психологічне значення. Немає практичного значення обстріл Західної Європи з під Праги чи Берліна.

Андропов — хворий він, чи ні — продовжує погрожувати Заходові, щоб той залишив спроби боротися за своє існування. Можливо Андропов має якесь пропозиції для Заходу, все таки він на спілку із ніби американськими союзниками провадить психологічну війну і вже свій шантаж поширює на територію ЗСА.

Підтримування Москвою антиукраїнських демонстрацій на Заході — вже не новина... Андропов при допомозі

Михайло Кучер

І ЗНОВУ АНДРОПОВ...

польських квіслінгів і похолодній армії вперлася на даному етапі з польською кризою.

Як справді є, на Заході ніхто не знає. Робити діагнози — справа безнадійна. Тут пригадаємо кілька фантастичних історій щодо Советського Союзу. Була на Заході версія, що Ленін помер 1915 року в Швайцарії, а його місце в Советському Союзі зайняв якийсь Зедерблом. Далі фантастична історія з Берією. Він якийсь не прийшов до Великого театру. Припущення — Берія не любить балету. Вже тоді Берію розстріляно.

Відкликано подорож Брежнєва до Єгипту. Інфантильне припущення — масильний біль зубів, дослідно! Брежнєв хворий на раку крові і має прийти до ЗСА на лікування. В той час Брежнєв був на похоронах матері.

Коли Андропов прийшов до влади, в ЗСА були припущення щодо його прозаїчної орієнтації. Преса називала його без усякої підстави лібералом, меломаном американської літератури і віскі.

Висновок? дрижать чи ні руки Андропова, але советська політика того не показує.

Смерть Брежнєва не могла викликати поважних соціальних змін в Советському Союзі. Зміна керівництва проходить згідно з правилами системи. Брежнєва поховали з почестями.

Іван Боднарчук

У 60-ЛІТТЯ СМЕРТІ

ОРЕСТА ЛЕВИЦЬКОГО

ска або антиринтарська секта, звана так від свого провідника Фаустина Соціяна. Із знатніших українських родів пристали до неї Гойські, Чапличі, Сенюти, Немирчи і князі Пронські. Цікавлячись історією Церкви, видав Левицький 1884 року друком працю „Внутрішній стан руської Церкви в Польщі при кінці XVI століття та Унія“.

Цікавився також стародавнім побутом в Україні, особливо на Волині, а вислідом тих його студій була цінна праця, видана друком у Києві 1891 року п. н. „Нарис внутрішньої історії Малоросії в 2-й пол. XVII ст.“ В 1878 р. опублікував дуже цінну працю п. н. „Спроба дослідження про Літосіє Самовидця“. Над новим виданням Літосіє Самовидця працював О. Левицький понад три роки. Перед ним уже Осип Боднянський опублікував у московських „Чтениях“ 1846 року рукопис Самовидця.

У 1882 році О. Левицький займався церковно-релігійними рухами й видав працю про „Соціалізм у Польщі і півдні Русі“. З реформаційних течій поширилися в Польщі й частково в Україні, головню соціально-аріян-

років. Люди просто живуть без плянів.

У першу річницю смерті Брежнєва згадки про нього обмежено до мінімуму. Однак московська телевізія вшанує пам'ять померлого. В „Правді“ дуже обережно похвалено Брежнєва за його вірність (кому?), але ані словом не згадано про досягнення протягом 18 років при владі. Фактично Брежнєв залишив по собі хаос та упадок дисципліни. Схарактеновано його владу як „великий поступ в політиці та господарстві“ (?), але досягнення приписано партії. Компліменти на адресу Брежнєва були купі та що наступного року його, правдоподібно, взагалі не згадають. Це злизувало західні політологи. Московська телевізія повідомила, що буде показано фільм „Відродження“, адаптація першого тому трилогії „Легенда“ Брежнєва. В цій книзі, а також у фільмі „Брежнєв фігуруватиме як герой і месник за Другої світової війни. На Заході припускають, що на показ такого фільму вплинули колишні прихильники Брежнєва на чолі з Черненком.

Спогади про Брежнєва відкривали тільки дві газети „Правда“ і „Советська Росія“. Решта газет річницю взагалі не згадала. Очевидно для „провінційної“ преси були „інструкції зверху“.

За демонстрації з приводу річниці жовтвеної революції при вході у мавзолей підпалив себе молодий чоловік. Полум'я погасили кагебісти, а жертву арештували.

Літературно-Науковому Віснику під різними псевдонімами. Окремі випуски вийшли в 1914 році „Ганна Монтюв“ в 1926 році „Історичні оповідання“ в 1930 році „По судах Гетьманщини“ в 1940 році.

У своїх наукових дослідках був Орест Левицький гонимий аналітик, що спирався тільки на основні фактичного матеріалу, але у висновках давав широку синтезу. Надавав він до наших видатних істориків, але, на жаль, мало його в час знають.

З 1918 року був О. Левицький назначений дійсним членом ВУАН, а 1919 року став другим її президентом після Володимира Вернадського й був ним до смерті. Не було тоді легко очолювати пост голови ВУАН, бо советська влада шораз більше обмежувала діяльність цієї установи, а згодом перетворила її на цілковито залежну від Москви Академію Наук УССР.

Використані джерела: 1) Енциклопедія українознавства, словникова частина, том 4 („Молоде Життя“, 1962). 2) О. Овчарик: Українська Мала Енциклопедія, книга 6 (Буенос-Айрес, 1960). 3) О. Іриней Назарко, ЧСВВ. Орест Левицький („Америка“, ч. 96, 1972).

Іван К-ий

КНИГА ПРО ОЛЕКСАНДРА ЛОТОЦЬКОГО

(„Лицар праці і обов'язку“. Збірник присвячений пам'яті проф. Олександра Лотоцького-Білоусенка. За редакцією Богдана Гошовського. Торонто-Нью Йорк, Світан-Зілля, 1983, стор. 88)

Ця книга мала б вийти у світ 25 років тому, але добре, що вийшла хоч тепер коли проминає 50 років, як у чужій столиці зник у засвітах, що один творець найновішої столиці України. Така, безглузда-передчасна, смерть може й була йому призначена, щоб не побачити те однієї великої руїни під час і після Другої світової війни.

Раніш, як читати книгу про „Лицаря праці...“ (ч. 48 „Бібліотеки Українознавства“ Наукового Товариства ім. Шевченка), варто сягнути по спогади О. Лотоцького до його „Сторінок минулого“, легко тут доступних у перевиданні УП-Церкви, 1966 року. У передмові до „Сторінок“, автор стверджує, що доля поставила його свідком багатьох подій, які мають „депний інтерес для історії нашого

національного життя“. На „Сторінках“ оживає і сам автор, — науковець, опікун студентів, журналіст, політичний діяч, міністр у дові Державності, дипломат, директор наукового інституту, автор кількох наукових монографій і соток статей.

Свідкові боротьби і поразки було б зневіряться, однак й на еміграції підтримував захитаних, хоч би такою бадьорою статтею, як: „Духа унінії не дай мені!“ (альманах „Дніпро“, 1936), де закликав витримати, пригадавав, „що все те було, що ми те в власні очі бачили, що переживали ті, ні з чим незрівнянні хвилини високої гідності, — гідності горожан власної держави“.

Про неохололу завзя- тість Лотоцького, про його життя і творчість розкриває

свіже видання „Збірник“, що його пильно опрацював Богдан Гошовський. Так постав другий пам'ятник Лотоцькому, бо перший — над його могилою у Бавній Бруку, куди було перевезено його тіло з Варшави.

Сімнадцять статей „Збірника“ охопили майже всі ділянки діяльності визначного мужа, хоч дещо залишилося недоторкеним; так немає про листування Лотоцького. Щоправда, майже всі його листи загублені, разом з приватними архівами таких близьких йому родин і осіб, як Антоновичі, Лукасевичі, Дорошенки, Бідоно, Зайцеві і десятків інших, та все таки припущення шось збереглося у Парижі, Женеві й Америці, де опинилися по Першій світовій війні ті політичні емігранти, що з ними Лотоцький переписувався.

На світлинах (іх у „Збірнику“ 12, вони датовані, з поясненнями), спокійно-задумливі, осадкувата постать. Візитове убрання, — воно було не тільки на зображеннях, але й підкреслюючи владу, у щоденності. На сторінках „Збірника“ — постать людини, що творила історію. Діа у матах асенціональних, державних. З спокійного тоді (народився 1870 р.) поділь-

ського села вийшов у широкий світ, здобувши високе становище у царській Росії. За своїх несповна 70 років життя не мав відпочинку, стільки виконав різноманітної праці, — відписання для дітей до керування державними справами. Діяльність Лотоцького охоплювала „ділність становлення української справи. Отож не дивно, що планував він і здійснював одночасно здавалося б зовсім неспівмірні і далекі від себе діла“ („Вступне слово“ Б. Гошовського).

Життя ж було нелегке, згадати хоч би, що на еміграції довелося бути й нічним сторожем, а очорнювання недругами було нормою. Так, коли він був послом у Туреччині, то про нього розповсюджувало чутки, що він „бувний моряк, який грабував, чи навіть зарівав якусь киянину Горчакову, викрав дуже гарну сестру жалібниці“ („...“), а його оточення — це все міжнародні авантюристи, німецькі агенти...“ (Стаття І. Токаржевського-Карашевича, „Олександр Лотоцький як дипломат“). Ва- жезні удари тривали й по його смерті, коли загинув його багатий особистий архів, бібліотека та архів, що їх він придбав для Наукового Інституту у Ва-

Нова платівка В. Мельничина

Наш український ліричний тенор, який проживав в Америці, свого часу, закінчив студії в Італії, дав власний концерт в Римі, а опісля й у Відні в найкращій залі Музикферайну, а саме в залі Брамса. Вернувшись до Америки, працював Мельничин довгий час як соліст з філармонією оркестрою в Лексингтоні, Кенттакі, співаючи успішно арії та пісні по концертних залах великих містечок Америки й Канади в супроводі цієї ж оркестри. З концертів 15-го і 16-го квітня 1972 року читав я критику Іллі Цибрицького та покойного майстра скрипки і визначного музиканта композитора Романа Придаткевича в таких українських газетах як „Америка“, „Свобода“ і „Шлях Перемоги“, в яких один і другий дуже прихильно висловилися про виконання й голос того ліричного тенора, підкреслюючи його музичність і виразність співу. Його голос добре вирівняний і найвищі тони не справляють найменших труднощів. На цих двох концертах співав він італійські й українські пісні з оркестром, чим зєднав собі симпатію публіки.

У 1972 році появилася його перша платівка, на якій він, на першій сторінці співає італійські арії з оркестрою, а на відворотній українські пісні з оркестром та фортепіано. А ось недавно вийшла його друга платівка, на якій слухачам розкривається ший калейдоскоп — 15-ти гарних і цікаво підібраних пісень різного характеру і різних

українських композиторів як старих, так і сучасних, які живуть у діаспорі. Тут пісні Кітасого, Ласовського, Тритяка й Гнатичина, а також і народні пісні. У всіх піснях ліричного і драматичного, сумного і веселого характеру розкриває співак виразно настрий їх словесного змісту і відтворює їх з ширим серцем і душею. Мельничина супроводить на фортепіані його власна донька Адріана, студентка університету в Кенттакі. Супровід бездоганний, однак в деяких піснях затишай, а це відзначається особливо в таких піснях, як „Безмежне поле“ Лисенка, де висловлений тупіт копів коня, що несеться вихром по полю. Та це вже технічна справа музичного й технічного керівництва в студію, в якому наспівується.

Платівка, на якій записано так багато різноманітних пісень, а також і молитва з опери „Запорожець за Дунаєм“ стане не тільки пам'яткою для доньки В. Мельничина Адріани, але і для нас усіх, хто збирає документально української музичної культури як з рідного краю, так і в діаспорі. Слухаючи пісні, які звучать з цієї платівки, відчувається запаш рідної землі з її широкими степами, високими горами і мрійливими селами. Не дивно, бо їх створив наш народ і наші рідні українські композитори.

Платівку можна набути в самого співака, звернувшись на адресу: William Melnychyn, 703 Ravenscrest, Frankfort Ky. 40601.

Андрій Гнатичин

Виставка дерев'яних

церков Пряшівщини

У неділю, 4-го грудня ц. р., в Українському Національному Музеї в Чикаго, при 2453 West Chicago авеню відбулася виставка акварель мисткині-маларки Тетяни Т. Банок п. н. „Різно- рідність стилів в архітектурі українських дерев'яних церков Пряшівщини“. Виставку спонсорувала Літосієська Рада Красних Мистецтв. Але заки притягуємо до обговорення цієї виставки, ми повинні насамперед дитися хто є ця мисткиня-маларка й що вона собою представляє.

Отож мисткиня Тетяна Т. Банок народилася в Самборі, а опісля перебувала на Сокальщині. Вчилася у гімназії в Сокалі, а згодом у Кришії Опісля опинилася в Німеччині, де перебувала два роки, а в 1947 році емігрувала до Бразилії. Маларські студії закінчила в Сан Паулю. Ще в Бразилії почала виставляти свої акварелі на стейтових виставках, і за їхню високу мистецьку вартість отримувала нагороди.

У 1958 році емігрувала з Бразилії до ЗСА і тут, окрім індивідуальних виставок, мисткиня брала участь в українських і американських виставках. Гідиться підкреслити, що Т. Банок є членом американської спілки мистців „Ріджент Арт Ліг“. На виставках цієї інституції акварелі мисткині були відзначені нагородами.

Тут ще слід згадати, що картини Т. Банок знаходяться у двох музеях в ЗСА і в багатьох приватних збірках у Південній та Північній Америці.

Останньою, на протязі чотирьох років, мисткиня напелегливо працювала виключно лише над малюнками для проєкту „Неопалима купина“. Це є озвучений показ малюнків — краших зразків українських дерев'яних церков усієї України на прозірках, у формі траверсу. Цю свою працю вона присвятила 1000-літтю християнства в Україні.

Мисткиня робить усі можливі заходи, щоб пригадати

нашому загалові, а головним, що в їхніх серцях ще живе любов до своїх рідних церков, до нашої славної минушини та нашого страдального народу, а також ознайомити нашу молоді, що виростає на чужині серед невідрадних духовних обставин і чужонаціональної культури, щоб ця молоді пізнала оте наше дороге — Світан Зілля. Вона намагається мету воскресити в їхній пам'яті всю красу наших дерев'яних церков, а головню ознайомити усіх — своїх і чужинців, з архітектурним мистецтвом наших предків, що створили виняткові шедеври світової культури.

Тепер мисткиня виготувала нову збірку і я мав щастя і нагоду оглянути цю дуже цікаву виставку, над якою вона працювала з великим надхненням, щоб нас глядачів запізнати з дерев'яними церквами всієї Пряшівщини. Тож ми бачили 45 церков з XVII, XVIII і XIX століть. Мисткиня старалася пояснити нам як ці дерев'яні церкви Пряшівщини відрізняються від інших наших церков і що різноманітність їх стилів є плодом пограничним районам українських етнографічних земель.

Оглядаючи ці церкви, відразу можна помітити, що деякі з них є скромні на вигляд, інші — більш складної конструкції, а є такі, що їх можна зарахувати до перлин дерев'яної архітектури. Та всі вони представлені серед гарної природи, переважно в оточенні розлогих дерев — у веселих, легких барвах акварельної прозорості.

Пряшівщина — це наша етнографічна територія розташована в північносхідній Словаччині, що її заселяють українські лемки. За даними Енциклопедії Українознавства проф. В. Кубішова, в роках від 1927-1931 у Словаччині проживало 118,000 українців, а територія, що її вони засе-

(Продовження на ст. 8)

ві. Між ними був архів Михайла Драгоманова, що з нього поховалося опублікувати листи однім том. (Свідчення П. Зайцева у статті „Мало було — Лотоцьких“).

У „Збірнику“ про зразкового сім'янина, який, упокоєний подруги життя, щодня відвідував її могилу, — навіть у надто несприятливих роках війни, коли нелегко було продістатися на край великого міста. Багато про його привітність, приязнь, опікування здіб

ним юнацтвом та про його оточення. М. Антонович („Жмуть споминів“) пригадав, як, бувши юнаком, він уперше побачив цікавого гостя своїх батьків і був захоплений його розповідями, що прикували увагу й інших слухачів. У пізніших зустрічах перше враження потвердилося і поширилося: „мені не доводилося (...) бувати в культурній атмосфері українського життя“.

(Закінчення на стор. 7)

ПРОТОКОЛ

РІЧНИХ НАРАД ГОЛОВНОГО УРЯДУ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ЩО ВІДБУЛИСЯ НА СОЮЗІВЦІ В ДНЯХ ВІД 5-го до 11-го ЧЕРВНЯ 1983 РОКУ

(1)

ПЕРШИЙ ДЕНЬ НАРАД

Понеділок, 5-го червня 1983 року

Рання сесія

Наради почалися в понеділок, 5-го червня 1983 року, о год. 11-й перед полуднем у великій залі павільйону „Веселка“. Їх попередженим традиційним поклоном Тарасові Шевченкові та поновним приреченням вірності його ідеалам біля його пам'ятника. Церемонію започаткувала керівник культурних імпрез на Союзівці Аня Дидик, вітаючи головних урядовців та бажаючи їм приємного побуту на Союзівці. Відкрив програму головний передсідник д-р Іван Фліс, слово про Шевченка сказав почесний член Головного Уряду УНС і колишній догослітний його секретар, тепер президент НТШ, проф. д-р Ярослав Падок. З черги Аня Дидик продекларувала уривки із Шевченкової поеми „Сон“, а на закінчення усі привітали Шевченків „Заповіт“.

В нарадах взяли участь:

Головні виконавчі урядовці:

Д-р Іван Фліс — головний передсідник, д-р Мирон Куропас — заступник головного передсідника, сен. Павло Юзик — головний директор для Канади, Глорія Пашен — заступниця головного передсідника, Володимир Сохан — головний секретар, Уляна Дячук — головний касир, Степан Гавриш — головний організатор.

Головні контролери:

Мгр Іван Геврик — голова, д-р Нестор Олесницький — заступник голови, інж. Анатолій Дорошенко — секретар, д-р Богдан Гнатюк і о. протопресвітер Степан Біляк — члени.

Головні радні:

Гелен Олек-Скатт, Тарас Шмагала, Андрій Джула, Іван Олешинський, Євген Іванців, Володимир Гавриляк, Володимир Квас, Текля Мороз, Андрій Кейбіда, Анна Гарас, Тарас Максимович, д-р Аскольд Лозинський, Василь Дідюк і Василь Пастушок.

Почесні члени Головного Уряду УНС:

Марія Чучман, інж. Степан Куропас, д-р Ярослав Падок, Геновефа Жеребняк, Анна Чопик, Богдан Зорич, Володимир Запаранюк. Перешкоджена працею Марія Душник не взяла участі в нарадах.

Почесний член УНС і колишній головний передсідник:

Йосип Лисогір

Редактор-емерит:

Антін Драган

(Наради річного засідання протоколувала привава на них секретарка Організаційного Відділу Головної Канцелярії УНСоюзу Марія Савчак, яку заангажував головний секретар за згодою Головного Екзекутивного Комітету. Відповідальним за цей протокол та його проголошення в шоденнику „Свобода“ залишається головний секретар Володимир Сохан).

Наради відкрив головний передсідник д-р Іван Фліс і попросив о. протопресвітера Степана Біляка провести молитву.

О. Степан Біляк найперше попросив присутніх відповісти тричі „Христос Воскрес“, а після прочитав таку молитву: „Господи, Ісусе Христе! Поблагослови наради Головного Уряду Українського Народного Союзу, щоб ми їх провели на Твою славу і добро нашого многострадального українського народу. Ми Тебе благословляємо і Тобі славу приносимо, Отцю і Сину і Святому Духові повсякчас і на віки вічні — Амінь“.

Після молитви головний передсідник д-р Іван Фліс виголосив своє вступне слово:

Пані й Панове, Сестри й Браття! — На наших річних нарадах цього тижня ми перегоримо ще одну, вже 88-му з черги річну картку історії нашої великої і славної установи, Українського Народного Союзу. Наші річні звіти у великій мірі є тією історією. Вони подають реєстр наших успіхів, які чергуються з нашими невдачами, відновлюють нашу радість, що чергується з нашими смутками, бо так є життя. Важливе, щоб ми під час тих нарад, у наших дебатах над цими успіхами і невдачами, нашими радощами і смутками, правильно їх оцінили, їх і їхні причини та можливі наслідки, і тільки цим керувалися у наших кінцевих рішеннях, бо тільки так ми зможемо збільшити наші успіхи і зменшити наші невдачі.

Сталося, що ці наші річні наради відбуваються в половині року, в якому ми у вільному світі голосно, а народ наш на рідній і все ще на своїй землі тихо у своїх серцях і душах відмічуємо 50-річчя найбільшої трагедії нашої України в новітній історії, трагедії штучно влаштованого комуністсько-московським окупантом голодоморства, жертвою якого впало понад сім мільйонів українських дітей, жінок і чоловіків. Наш Український Народний Союз бере активну участь у Крайовому Громадському Комітеті, що поставив собі за мету „згадати самим і пригадати іншим“ ту страшний трагедію нашого народу і той жакхливий злочин його комуністсько-московського окупанта, який продовжує цю свою політику народобивства супроти українського народу, хоча і в інший, але не менш жорстокий формі „злиття націй“.

Згадую про це на вступі наших нарад, бо всі наші домашні дієсні й уявні проблеми є нічим у порівнянні з тією неволею та її наслідками, що їх переживає наш народ на рідній землі під московським караулом.

А тепер хвилюю тихі молитви пом'янімо мільйони українських жертв комуністсько-московського голодоморства 50 років тому.

— Однохвилинна мовчанка —

Відмічуючи в цьому році трагічну річницю голодоморства в Україні, ми в цьому році згадуємо також і світлу річницю в історії нашої української громади в Америці згадали, а нашого Українського Народного Союзу зокрема. Це 90-ліття безперервної появи нашого українського шоденника „Свобода“ та 50-річчя такої ж появи нашого англомовного „Українського Тижневика“.

Як це часто буває в історії, так і тут „з журбою радість обнялась“. Маймо це на увазі під час наших нарад та в наших рішеннях, і докладімо всіх зусиль, щоб ті, які прийдуть після нас, мали більше радісних річниць, а менше сумних.

Наш Український Народний Союз був заснований з одного великою метою: зорганізувати всі наші сили і ресурси, бо тільки так ми можемо з більшим успіхом допомагати собі самим і нашому народові. Це й повинно бути головним предметом наших дебатів і наших рішень. Перед нами є така реальна можливість записати одну із чергових світливих сторінок в нашій історії. Це запланована злука двох наших Союзів, Українського Народного Союзу з Українським Братським Союзом. Ми служимо і здійснюємо цю головну мету, для якої наш Союз був створений, кожним приєднаним новим членом, кожним здобутим і виданим на добрі цілі долларом, кожним нашим добрим словом і добрим ділом. Це відноситься зокрема до таких важливих у нашій діяльності подій, як щорічні наради Головного Уряду. Отже, маймо це на увазі і побажаймо собі в цьому найкращих успіхів.

А тепер хвилюю тихі молитви згадаймо і вішануємо цю 908 наших членів, між ними і 13 відділових секретарів, які у звітному році відійшли від нас у вічність.

— Однохвилинна мовчанка —

За хвилину Екзекутивний Комітет запропонує Вам на схвалення порядок наших щорічних нарад. Перед ним дозвольте ще сердечно привітати Вас усіх, однаково новообраних, як і переобраних на минулорічний Конвенції членів Головного Уряду, на цих наших перших поконвенційних звичайних річних нарадах, побажати Вам повного успіху в цих нарадах та приємного побуту на „Союзівці“, на цьому нашому „кляптику України на американській землі“.

2. ПРИЙНЯТТЯ ПОРЯДКУ НАРАД

Після вступного слова, головний передсідник заявив, що всі члени Головного Уряду мають перед собою порядок нарад і попросив давати завзати або вносити до нього.

Василь Пастушок запропонував, щоб до порядку нарад додати прийняття протоколу з надзвичайного засідання Головного Уряду УНС, що відбулося 18-го і 19-го вересня 1982 року і перевіреним виконання тих 6 першестів з рапорту Балу, які були тоді встановлені.

Головний секретар Володимир Сохан заявив, що протокол із надзвичайного засідання Головного Уряду є написаний і знаходиться у Головній Канцелярії. Про згадані наради було дуже докладне повідомлення у „Свободі“ і в „Українському Тижневику“ і тому згаданого протоколу не друковано вже у „Свободі“.

Інж. Степан Куропас додав, що до порядку нарад треба б ще вставити точку „вибір або затвердження редактора „Свободи“. Запитався, чи згодні на працю якісь нові редактори.

Головний передсідник д-р І. Фліс відповів, що Екзекутива не замірала звільняти з праці теперішнього редактора „Свободи“ і приймати на його місце іншого. Попросив, щоб редактор-емерит висловив, як ця справа виглядала в минулому.

Ред. Антін Драган подав, що давніше було так, що коли обрано головного редактора, а описав на Річних Нарадах прийнято його звіт, то не було вже мови про потребу вибору нового редактора, або затвердження того, що звітував. Коли б його звіту не прийняли, він мусів би зрезигнувати. Додав, що коли в 1980 році вибрано теперішнього редактора, було сказано, що його вибирають тільки на один рік.

Після цього висвітлення, головний передсідник заявив, що каденція редактора Зенона Сниклиха продовжується.

Головний радний Тарас Шмагала дав внесок прийняти порядок нарад з поправкою, яку вніс В. Пастушок. Його підтримав В. Пастушок.

Головний передсідник перевірив голосування. Порядок нарад прийнято одностайно.

ПОРЯДОК НАРАД

1. Відкриття нарад
2. Прийняття порядку нарад
3. Затвердження протоколів з попередніх нарад
4. Перевірення виконання 6 першестів з рапорту Балу
5. Визначення Комісій
6. Звіти членів Головного Уряду
7. Дискусія над звітами членів Головного Уряду
8. Звіт Головної Контрольної Комісії і рекомендації на прийняття звітів
9. Звіти:
  - а) управителя Союзівки
  - б) головного редактора „Свободи“
  - в) головного редактора „Українського Тижневика“
10. Злука з Українським Братським Союзом
11. Звіт Комісії і схвалення рекомендацій
12. Створення Фонду УНСоюзу
13. Затвердження бюджету
14. Різне (внески й ухвали)
15. Закриття нарад.

3. ЗАТВЕРДЖЕННЯ ПРОТОКОЛІВ

Відносно точки „затвердження протоколів з попередніх нарад“ мгр Іван Геврик заявив, що згаданий протокол прийняла 30-та Конвенція УНС та самозрозуміло, що той протокол треба прийняти. Внесення мгр-а Геврика підтримав Іван Олешинський.

Головний передсідник зарядив голосування — протоколи прийнято великою більшістю голосів. Нікого не було проти — чотири головні урядовці, які вперше ввійшли до Уряду УНС на 30-й Конвенції, здержалися від голосування, бо вони не брали участі в останніх річних нарадах.

5. ВИЗНАЧЕННЯ КОМІСІЙ

Головний передсідник І. Фліс відчитав склад поодиноких Комісій:

Стипендіальна Комісія:

У її склад входять всі члени Головного Екзекутивного Комітету, головні контролери: мгр Іван Геврик, д-р Богдан Гнатюк, інж. Анатолій Дорошенко, головні радні: Тарас Шмагала, від Комісії Молоді Євген Іванців і головний редактор „Свободи“ Зенон Сниклик.

Організаційна Комісія:

До Комісії входять: Степан Гавриш, д-р Ярослав Парох, Богдан Зорич, Василь Дідюк, Олена Олек-Скатт, Анна Гарас, мгр Іван Геврик, Іван Олешинський, Володимир Гавриляк, Василь Пастушок. Комісія працюватиме під час нарад.

Комісія Жіночих Справ:

Анна Гарас, Олена Олек-Скатт, Текля Мороз, Уляна Дячук, Глорія Пашен, д-р Анна Чопик, Геновефа Жеребняк, Марія Чучман.

Комісія Молоді:

Інж. Анатолій Дорошенко, Євген Іванців, Тарас Максимович, Марта Кордуба (з дорадчим голосом).

Комісія для справ культури:

До Комісії входять всі чотири члени Екзекутиви, які працюють в Головній Канцелярії, головний редактор „Свободи“, д-р Богдан Гнатюк, д-р Мирон Куропас, д-р Ярослав Падок, Василь Дідюк, ред. Антін Драган і в міру потреби, представники українських наукових установ.

Комісія Преси і Публічних Зв'язків:

Д-р Іван Фліс, сен. Павло Юзик, Олена Олек-Скатт, д-р Мирон Куропас, інж. Степан Куропас, Рома Сохан-Галзевич, ред. Зенон Сниклик, ред. Антін Драган.

Комісія Канадських Справ:

Сен. Павло Юзик, мгр Іван Геврик, Василь Дідюк, Текля Мороз, Богдан Зорич, Марія Чучман, д-р Іван Фліс, Уляна Дячук.

Комісія для справ старших віком союзівців:

До Комісії входять всі почесні члени Головного Уряду УНСоюзу.

Фінансова Комісія:

Уляна Дячук, Богдан Гнатюк, Тарас Шмагала, Іван Геврик, Геновефа Жеребняк, Степан Куропас, Володимир Квас, Глорія Пашен.

Спортова Комісія:

Андрій Джула, Галина Олек-Скатт, Глорія Пашен, інж. Анатолій Дорошенко, Текля Мороз, д-р Нестор Олесницький, Тарас Максимович.

Резолюційна Комісія:

Богдан Гнатюк, о. протопресвітер Степан Біляк, сен. Павло Юзик, ред. Антін Драган, Василь Дідюк.

Виховно-дослідна Комісія:

Д-р Мирон Куропас, Тарас Шмагала, д-р Богдан Гнатюк, Тарас Максимович, інж. Анатолій Дорошенко, Андрій Кейбіда, Василь Пастушок, Євген Іванців.

Комісія Братської Діяльності:

Уляна Дячук, д-р Мирон Куропас, о. протопресвітер Степан Біляк, Степан Гавриш, Володимир Квас, Євген Іванців, і — як гість — Марта Кордуба.

Комісія розбудови Союзівки:

Володимир Квас, Тарас Шмагала, д-р Мирон Куропас, д-р Нестор Олесницький, інж. Анатолій Дорошенко, Євген Іванців, Тарас Максимович, д-р Богдан Гнатюк, Йосиф Лисогір, Глорія Пашен, Уляна Дячук, Олена Олек-Скатт, Василь Пастушок.

Головний передсідник д-р Іван Фліс входить у раду до всіх Комісій.

Мгр Іван Геврик підкреслив, що Комісія Братської Діяльності повинна підіймати Організаційному Відділові.

Уляна Дячук висловила, що на початку попередньої каденції була створена спеціальна комісія, яка вносила була ший ряд резолюцій і рекомендацій. Одною з таких резолюцій було створення посту керівника братської діяльності. Такі пости мають майже всі більші братські організації в Америці. Такий пост створив у минулому році Нешенал Фратернал Кансїл. У минулому Відділі УНСоюзу плекали братську діяльність, якою УНСоюз чваниться. З часом Відділ заохочує цю діяльність, або її перебрали інші організації. З огляду на те, Організаційна комісія рішила створити такий пост керівника братської діяльності, щоб повернути її в Округах і по Відділах.

6. ЗВІТИ ЧЛЕНІВ ГОЛОВНОГО УРЯДУ

Звіт головного передсідника

д-ра Івана О. Фліса

Report of the Supreme President John O. Flis

Як головний передсідник УНСоюзу маю знову примістити здавати уже п'ятий річний звіт у черзі, що почався 1979 року. Ці звіти головного передсідника є до деякої міри посланням про Стан Унії, чи — більш вільно — посланням про Стан Союзу. Наш Союз, Український Народний Союз, є нашою Українською Унією. Він є унією понад 82,000 членів, які стоять на сторожі інтересів найбільшої української організації спільноти на Американському континенті. Наш Союз має в своїх рядах найбільшу організацію молоді, найбільшу організацію жінок, найбільшу українську політичну організацію та найстаршу і найбільшу українську американську організацію.

Український Народний Союз наближається до святкування свого 90-річчя. Ми очікуємо відповідних святкувань заснування УНСоюзу 22-го лютого 1894-го року у всіх наших осередках, без уваги на їх величину, включно з головними осередками нашого поселення у Філадельфії, Чикаго, місті Нью Йорку, Клівленді, Детройті та в місті нашого народження у Шамокіні, Пенсильванія.

It is again a pleasure to render, as U.N.A. Supreme President, a fifth Annual Report in a series starting with 1979. These reports of the Supreme President are to a degree a State of the Union message, or more appropriately, a State of the Soyuz message. Our Soyuz, the Ukrainian National Association, is our Ukrainian Union. It is a union of over 82,000 members who stand guard over the interests of the largest Ukrainian organizational entity on the American continent. Our Soyuz has in its ranks the largest youth organization, the largest ladies organization, the largest Ukrainian political organization, and the largest and oldest Ukrainian American organization.

The Ukrainian National Association is about to celebrate its 90th birthday. We look forward to appropriate celebrations of the founding of U.N.A. on February 22, 1894, at all of our centers regardless how small, including our main centers of settlement, Philadelphia, Chicago, New York City, Cleveland, Detroit and in the city of our birth, Shamokin, Pa.

Через братську діяльність УНСоюз має статус неприбуткової організації. Пост керівника братської діяльності займає Марта Кордуба, а вона (Уляна Дячук) наглядє над її працею.

Д-р М. Куропас звернув увагу, що Комісія розбудови Союзівки повинна розглянути теж можливість набуття подібних Союзівок на Заході Америки і в Канаді. На тому закінчено ранню сесію.

ПОНЕДІЛОК — ПОПОЛУДНЕВА СЕСІЯ

год. 2.00 по полудні

Наради відкрив головний передсідник д-р Іван Фліс. Сен. П. Юзик пригадав, що 30-та Конвенція УНС схвалила покликати спеціальну Комісію для формулювання поправки до статуту в справі створення Дирекції УНСоюзу в Канаді і її функцій, яка мусить бути одобрена Головним Урядом УНС.

Головний передсідник представив делегацію сенйорів УНС в особах: д-р Роман Барановський, д-р Олег Волянський і Михайло Ольшанський. Подав, що в минулому тижні сенйори відбули на Союзівці свій з'їзд, який тривав від неділі до п'ятниці. У п'ятницю головний передсідник взяв участь у згаданому 9-му З'їзді і тоді сенйори попросили, щоб на Річних Нарадах прийняти їхню делегацію, яка передає б членам Головного Уряду побажання сенйорів і що можна зробити, щоб зrealізувати їхні плани — побудови дому для старших віком членів УНСоюзу. Попросив до слова

д-ра Романа Барановського, який подав, що сенйори УНС відбули свій 9-й з'їзд і вніесли відповідні постанови, а одночасно вибрано комісію з трьох осіб, які саме були тут представлени, щоб вони з'ясували членам Головного Уряду їхні постанови та прохали їх допомоги сенйорам зrealізувати постанови згаданого з'їзду. Після цього, він привітав членів Головного Уряду, побажав їм успішних нарад та відчитав наступні резолюції з'їзду:

1. Схилимо наші голови в глибокій пошані перед жертвами Великого голоду в Україні 1933 року, штучно організованого більшовицькою Москвою в цілі підірвання біологічної сили українського селянства, як найбільш надійної опори української нації. Присудуємо до інформаційних і протестуючих акцій, ведених усіми українцями в розсіянні і закликаємо усіх сенйорів дати м'ясопринцип підтримки.

2. Ще раз звертаємося до Головного Уряду і до Екзекутиви УНС, щоб вони подбали про реалізацію проєкту побудови Дому Сенйорів на Союзівці та негайно почали працю побудови кондомініальних будинків.

3. Пропонуємо, щоб на Окружних зборах Відділів УНС було завжди включено обговорювання потреб старших віком і потребуючих опіки й допомоги членів УНС.

4. Закликаємо сенйорів УНС творити клуби сенйорів в осередках поселення і при їх допомозі планувати та здійснювати допоміжну акцію. Нав'язувати контакти з іншими клубами сенйорів для інформації й використання можливостей допомоги їм стейтських і федеральних фондів. Там, де немає клубів сенйорів допоміжну акцію повинні перебрали на себе Відділи УНС у співпраці з різними нашими допоміжними товариствами.

5. Закликаємо сенйорів та всіх членів УНС більш активно включитися в реалізацію проєктів запланованих попередніми Уравами Об'єднання, як збірка на Фонд Дому Сенйорів, допоміжної акції тощо.

6. Пропонуємо, щоб З'їзди Об'єднання Сенйорів відбувалися після Річних Зборів Головного Уряду УНС, щоб в тому часі Управа Союзівки не влаштувала жадних інших імпрез і, щоб сенйори, бажаючі взяти участь у з'їзді були забезпечені приміщенням. Зобов'язуємо новообрану Управу у тому відношенні договорюватися з Екзекутивою УНС і Дирекцією Союзівки.

7. Пропонуємо, щоб новообрана Управа збільшила число впусків Сторінки Об'єднання Сенйорів у „Свободу“.

Резолюції підписали: д-р Роман Барановський, Володимир Рішник, Микола Добченко.

Михайло Ольшанський спердів, що сенйори, зібрані на 9-му з'їзді одностайно схвалили вище подані резолюції і попросив, щоб справи побудови дому для сенйорів не відкладали. Сказав, що Управа Об'єднання Сенйорів подасть списки кандидатів на мешканців у згаданому домі.

Гол. передсідник д-р І. Фліс сказав, що були зажадання деяких сенйорів відносно браку приміщення на час з'їзду на Союзівці і підкреслив, що першество на приміщення там мають члени УНСоюзу, а не членив можна примістити тільки тоді, як буде лише місце.

Інж. Степан Куропас сказав, що УНСоюз статутowo зобов'язаний дбати за своїх сенйорів. Підкреслив, що на це є відповідна фінансова резерва і вже був час такий дім побудувати.

Д-р І. Фліс подякував відпоручникам сенйорів за їхню участь і запевнив їх, що УНСоюз поробить усі можливі заходи, щоб закрити землю від НТША на побудову цього дому.

Марія Демидчук ще раз пригадала присутнім, що гроші, за які закуплено Союзівку, були владисто призначені на побудову дому для сенйорів. Апетлювала, щоб Головний Уряд прихильно поставився до справи побудови дому для старших.

УНСОЮЗ протягом минулого року безперервно продовжував свою підтримку нашим вартісним виховним, культурним, релігійним і атлетичним інституціям. УККА є однією установою, яка не скористалася з нашого щорічного розподілу фондів. Причина цього нам усім добре відома.

У порівнянні з попередніми роками, рік 1982-83 був відносно спокійним, коли мова про політику. Я думаю, що кінцевий вислід виборів на нашій 30-й Конвенції охолодив запал наших занадто амбітних членів. Нам треба пам'ятати, що загроза для УНС з того боку не проминула, вона тільки зменшилася. Кустяся нова зброя для використання проти демократичної думки, що існує в умах членів теперішнього Головного Уряду.

Наше тривке нездужання все ще з нами. Під фінансовим оглядом, УНС здобуває на всіх фронтах. Наші втрати в членах походять від тієї недуги, що навістила всі українські та всі, за винятком деяких, американські братські установи. Тим не менше УНС мусить пробувати всіх можливих засобів для припинення наших щорічних втрат у членах. Головний Екзекутивний Комітет використовує кожну можливість, щоб при Вашій активній допомозі вивести УНС з теперішнього прикрого положення. Інші етнічні братські союзи мали такі самі години випробування і вийшли з них переможно. Українці не є менш вартісними. Все, що ми потребуємо, це сильне і систематичне гуртове зусилля перемогти наші труднощі.

РЕКОРДОВИЙ І ФІНАНСОВИЙ ВІДДІЛИ

Нічого вищого не можна сказати про ці два департаменти, як повторити те, що я вже сказав про них у минулому: неперевершені. Їхня співпраця з урядом президента є прикладом. Наш головний касир, пані Уляна М. Дячук, і наш головний секретар, Володимир Сохан, заслуговують на наш голос вдячності за працю добре виконану.

Фінансова ситуація до деякої міри стабілізувалася. Відсоткова стопа обнизила, хоча ще й не до такої міри, як це ми хотіли б бачити. УНС ще не взяв гіпотечки на будинок наших головних приміщень, щоб звільнити депо з наших фондів для побудови дому для наших сеньйорів, що в нашій опінії повинно бути черговим великим підприємством УНСОЮЗ. Наші сеньйори відповіли на лист УНС протягом минулих 50 років. Для УНСОЮЗу тепер настав час, щоб віддячити за їхню передбачливу відданість та послугу, і побудувати для них приміщення і заопікуватися ними в їхні осінні роки.

Наші 450 відділові секретарі одержують з бюро головного секретаря і головного касира швидко і чинну обслугову.

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ ВІДДІЛ

Головний Екзекутивний Комітет у намаганні збільшити результати організаційних зусиль в рр. 1982 і 1983 застосував програму, яку ми назвали „Подвоїть своє забезпечення“. Ця програма збільшила наші членські ряди на приблизно 550 нових членів. З точки зору наших великих резервів, ми можемо цілком добре дозволити собі на будь-які негативні результати цієї програми.

Поступимо крок далі. Загальна кількість нових членів, що їх вписано Організаційний відділ у часі від 1-го липня 1982 до 30-го квітня 1983, виносилася 2,157. Якщо ми віднімемо від цієї загальної суми тих 550 членів, що їх вписано в програму „Подвоїть своє забезпечення“, тоді матимемо 1,607 нових членів, що їх організовано в цьому 10-місячному періоді. Тоді пересічна місячна кількість організованих нових членів виносилася 161. Я питаю, чи Ви вважаєте це за задовільні місячні організаційні результати?

На 30-й Конвенції УНС, яка відбулася рік тому в Рочестері, Н.Й., п. Гавриш вдав до конвенційної реторики, як це робили інші, і переконував наших делегатів, що він спроможний на ліпші організаційні результати, ніж це виявив його попередник. Пан Гавриш усе ще повинен виявити такі спроможності.

Хоча Екзекутивний Комітет продовжував зусилля в пошукуванні нових теренових організаторів, ми не мали успіху, щоб заповнити побажану квоту 5 чи 6 нових теренових організаторів. Жадних труднощів не ставлено на шляху нашого головного організатора, щоб найняти організаторів. Наші зусилля в цьому відношенні повинні несповнабно продовжуватися.

БУДІВЛЯ НАШИХ ГОЛОВНИХ ПРИМІЩЕНЬ

Будівля при 30 Монтгомері вулиці в Джерзі Сіті, Н.Дж., вповні винаймлена. Проте, чинні все ще низькі, бо поважна кількість поверхів була винаймлена перед 1978, 1979 і 1980 роками по 8, 9, і 10 доларів за квадратну стопу. Поверхи, винайдені перед 1978-им роком, приносять чинні лише 8 дол. за квадратну стопу. Тепер поверхню винаймається по 16 і більше дол. за кв. стопу.

Завідувальня будинком передано — за деякими виміками — Олесеві Благітці, який виконує подивудігнну роботу.

Ми заплатили нашим членам 94% за перших три місяці в 1983-му році титулом відсотків за їхні позички на боргові зобов'язання. Раніше УНС платив своїм членам 10 або більше відсотків річно.

УНС одержав 5% прибутку від 8,400,000 дол. своєї позички в 1982-му році. Завдяки більшому прибуткові, що його можна передбачати, можна сміло припускати, що ця відсоткова стопа далі підніметься в 1983-му році.

„СВОБОДА“

Порядком братської служби своїм членом та всій Українській громаді УНС видає щоденну газету в українській мові. Около 14,000 друкується її щоденно, за винятком неділей, понеділків і свят.

Редакційний штаб постійно побилювався до 6 повночасово zatrudнених редакторів, плюс двох часово zatrudнених, які працюють по два дні в тиждні. Інші пишуть редакційні та авторські статті для „Свободи“. Головний Екзекутивний Комітет не має жадного уявлення, чому кількість передплатників „Свободи“ щорічно постійно зменшується і при цьому рівночасно потрібно більше редакторів, щоб обслуговувати тих, які залишаються.

Хоча редакційний штаб „Свободи“ чисельно збільшився, жаден з редакторів добровільно не зголосився на редактора УНС, щоб писати і спеціалізуватися у справах, які відносяться тільки до УНС.

Щоденний зміст „Свободи“, згідно з більшістю критиків, залишається на висоті та перевищує зміст більшості інших українських газет.

Наш головний редактор візьме участь у засіданні в четвер, щоб здати більш подрібний звіт про редакційний штаб „Свободи“.

„УКРАЇНСЬКИЙ ТИЖНЕВИК“

Ми вповні задоволені працею штабу „Українського Тижневика“. Статті, що появляються в „Українському Тижневику“, приносять честь нашій українській спадщині взагалі, а Українському Народному Союзові зокрема.

Кожне число цієї публікації заслуговує на похвалу. Але бувають випадки, коли Рома Галезвич, головний редактор „Українського Тижневика“, та її двоє співредакторів, Юрій Зарицький і Марта Коломаетс, здобувають виміково високу похвалу і честь Українському Народному Союзові. Таким було видання тижневика з датою 20-го березня 1983, яке було в цілості присвячене „Великому Голодові 1933“. Початково надруковано 20,000 чисел та додаткові числа, що їх досі вислано організаціям у

During the past year, the U.N.A. has, without a pause, continued to support our worthy educational, cultural, religious and athletic institutions. UCCA is the only institution that has not shared in our annual parcelling out of funds. The reason is well known to all of us.

In comparison to prior years, 1982-83 has been a quiet year, politically speaking. It is my belief that the final election results of our 30th Convention have cooled the ardor of our over-ambitious members. We must remember the danger to the U.N.A. from that quarter has not disappeared but merely diminished. New weapons are being forged for use against the democratic thought existing in the minds of the members of the present Supreme Assembly.

Our lasting ailment is still with us. From the financial point of view, the U.N.A. is gaining on all fronts. But the annual loss in membership is appalling. We must attribute our membership losses to the malady being experienced by all Ukrainian fraternal and by all but a few American fraternal. Nonetheless, the U.N.A. must try every possible cure to stop our annual losses in membership. The Supreme Executive Committee is going to use every possible avenue, and, with your active support, bring the Ukrainian National Association out of its present predicament. Other ethnic fraternal have gone through the same hours of trial and have come out victorious. The Ukrainians are no less worthy. All we need is a strong, systematic group effort to overcome this difficulty.

RECORDING & FINANCIAL DEPARTMENTS

Nothing higher could be said about these two departments than to repeat what I have said about them in the past. Superb. Their cooperation with the office of the Presidency is exemplary. Our Supreme Treasurer, Mrs. Ulana M. Diachuk, and our Supreme Secretary, Mr. Walter Sochan, deserve our vote of thanks for a job well done.

The financial situation has stabilized somewhat. Interest rates have fallen, although not as much as we would like to see. The U.N.A. has not placed a mortgage on our headquarters so as to free some of our funds for a home for our Seniors, which in our minds shall be the next big project to be undertaken by the U.N.A. Our seniors are responsible for the growth of U.N.A. during the last 50 years. It is now time for U.N.A. to reciprocate their foresight, devotion and kindness, and build a facility for them and care for them in their autumn years.

The 450 secretaries receive prompt and courteous service from the office of the Supreme Secretary and the office of the Supreme Treasurer.

ORGANIZING DEPARTMENT

The Supreme Executive Committee in an effort to bolster the results of the organizing effort in 1982 and 1983, resorted to what we call a "Double Your Insurance" program. This program netted for our membership rolls approximately 550 new members. From the point of view of our heavy reserves, we can well afford to absorb any negative results of this program.

Let us go one step further. The total new members signed up by the Organizing Department for the period July 1, 1982 to April 30, 1983 was 2157. If we subtract from this total the 550 members signed up under the "Double Your Insurance" program, we will then arrive at 1607 new members organized during this 10 month period. The monthly average number of new members organized would then be 161. I would ask if you consider that to be a satisfactory monthly organizational result?

At the U.N.A. 30th Convention, which was held one year ago in Rochester, New York, Mr. Hawrysz resorted to convention rhetoric, as did others, and convinced our delegates that he was capable of better organizational results than his predecessor had shown. Mr. Hawrysz has yet to exhibit such capabilities.

Although the Executive Committee has kept up the effort in looking for field organizers, we have been unsuccessful in filling the desired quota of 5 or 6 new field organizers. No difficulties have been placed in the path of our Supreme Organizer to hire organizers. Our efforts in that respect shall go on unabated.

OUR HEADQUARTERS BUILDING

30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. is fully rented. The rents, however, are still low since quite a number of floors were rented prior to 1978, 1979, and 1980 at \$8, 9, 10 per sq. ft. Floors rented prior to 1978 bring rents lower than \$8 per sq. ft. Space is being presently rented at \$16 or more per sq. ft.

The management of the building has been passed on, with a few exceptions, to Al Blahitka, who is doing an admirable job.

We paid our members 9 3/4% for the first 3 months in 1983 for interest on their promissory notes. Prior to that the U.N.A. paid our members 10% or more per year.

The U.N.A. received 5% interest on \$8,400,000 of its loan during 1982. Due to higher profit than can be anticipated, it is safe to assume that this interest rate will rise further in 1983.

SVOBODA

As a fraternal service to our members and to the entire Ukrainian community, the U.N.A. publishes a daily newspaper in the Ukrainian language. About 14,000 are printed daily except Sundays and Mondays and holidays.

The editorial staff has steadily risen to 6 full time editors plus 2 part time editors, who works 2 days per week. Others write editorials and articles for SVOBODA. It is a complete unknown to the Supreme Executive Committee how the subscribers to SVOBODA can steadily demish annually and yet additional editors are required to serve those remaining.

Although the Editorial Staff of SVOBODA has risen in number, not one of the editors has volunteered to be a U.N.A. editor, writing and specializing in matters pertaining to the U.N.A. only.

The daily content of SVOBODA, according to most critics, remains high and is superior in content to most other Ukrainian Newspapers.

Our Editor-in-Chief will attend the meetings on Thursday to render a more detailed report upon the editorial staff of SVOBODA.

THE UKRAINIAN WEEKLY

The staff of the UKRAINIAN WEEKLY is operating to our complete satisfaction. The articles appearing in the Ukrainian Weekly bring credit to our Ukrainian heritage in general, and to the Ukrainian National Association in particular.

Each issue of the publication is praiseworthy. But there are times when Roma Sochan Hadzewycz, the Editor-in-Chief of the UKRAINIAN WEEKLY, and her two co-editors, George Zarycky and Marta Kolomayets bring exceptional high credit and honor for the Ukrainian National Association. Such was the weekly publication of March 20, 1983 which was in its entirety devoted to the "The Great Famine of 1933." The

З'єднаних Стейтах та в Канаді на їх прохання, свідчать про популярність нашого „Українського Тижневика“ та про високу вартість друкованих у ньому матеріалів.

УНС має приблизно 6,000 передплатників „Українського Тижневика“ і ця кількість передплатників постійно росте.

Головний редактор „Українського Тижневика“ виступить перед Головним Урядом, щоб скласти її звіт.

СОЮЗІВКА

Згідно з побажанням членів цього Головного Уряду на минулорічному спеціальному засіданні у вересні 1982 р., Головний Екзекутивний Комітет взявся до роботи, щоб зробити зі Союзівки „крашу“ вакаційну оселю.

Нові вікна заінстальовано в головному будинку коштом 9,997.00 дол. У вестибюлях та деяких кімнатах змінені килими коштом 15,292.00 дол. Меблі у всіх кімнатах головного будинку вповні змінені коштом 25,933.00 дол. Драперії і накривала закупили за 2,667.00 дол. Куплено нове вантажне авто за 3,500.00 дол. та відгортач снігу за 2,697.00 дол. Басейн для дітей направлено за 2,185.00 дол.

Відновлення головного будинку новим убєльовуванням звільнило деякі вживані меблі в головному будинку для вжитку в будинках Ужгород, Ворохта, Чернівці, Київ і Полтава.

Пороблено направи і помалювання на цілій Союзівці. Наш управитель, Юрій Прокопеч, добре вив'язався з усіх робіт, щоб зробити зі Союзівки оселю, якою можна пишатися.

Пан Володимир Квас, на прохання Головного президента, погодився переїхати на себе відповідальність за навішу доріг Союзівки і трьох тенісних кортів, за що йому належить наша вдячність.

Ціни за побут на Союзівці дещо підвищено у відомині на інфляцію, як і на те, щоб їх зрівняти з ринковими цінами. Союзівка все ще дає нашим членам і їх гостям нагоду на найкращі вакації за їхні гроші.

УНС позичив Союзівці суму 45,000 дол. у 1982 і 117,000 дол. у 1983-му році (досі) на основні поліпшення та покриття видатків.

КОРПОРАЦІЯ МЕШКАНЕВОГО ДОМУ ПОЛУС ГУК

Збільшилися труднощі в завідуванні цим мешканцевим комплексом. Будинок має тепер 10 років. Особиста власність, вживана у зв'язку з ним, постарілася і потребуватиме змін. Ми натрапили на труднощі у піднянні відповідного завідувального штабу.

Агентство Мешканевого Фінансування стейту Нью Джерзі почало вимагати здійснення постанови, щоб завідувочий штаб усіх його будинків був професійно вишколений та авторизований. УНС і Порториканська Організація були змушені найняти Весттеї Менеджмент Компані для таких завідувочих цілей, зберігаючи за власниками право на вибір нових локаторів та на підписування всіх чеків.

Очікуємо, що УНСОЮЗові тепер доведеться віддавати менше часу на завідування цією будівлею.

СПРАВА СЛАВКА НОВИЦЬКОГО

У 1979-80 р. ми найняли послуги Славка Новицького, відомого кінопродюсента, щоб він випродував для УНС два фільми: один „ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПЛЮС“ на 14 хвилин показу і другий, на 29 хвилин, „ЗА СТЕРНОМ ДОЛІ“, зосереджений на слайдах, переживаннях-недолі та досягненнях українських поселенців в Америці.

Повний контрактний кошт за фільм „ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПЛЮС“ мав бути 25,000 дол., а за фільм „ЗА СТЕРНОМ ДОЛІ“ 87,500 дол., який збільшено до фільму на 58 хвилин за повну ціну 124,000 дол. Контракт був з корпорцією п. Новицького „Фільмарт Корпорейшн“.

Фільм виготовлено і копію кожного фільму доставлено УНСОЮЗові для показу на нашій рочестерській Конвенції. Після конвенції копії доставлено до канцелярії УНС.

П. Новицький затримав негативи для їх остаточного викінчення. П. Новицький тоді заявив, що з уваги на збільшення коштів, він мусить просити УНС про додаткові гроші. Йому сказано, що він одержав повну контрактну ціну. Він погодився, що він не має законних претензій до УНС, але тим не менше УНС повинен заплатити йому 40,000 дол. надвижки в його видатках.

У відповідь на прохання УНС, щоб п. Новицький доказав збільшення коштів продукції фільмів для УНС, п. Новицький натомість переслав УНСОЮЗові докази його довгів деяким з його віртелів. УНСОЮЗ не поступився. З черги ми почули від його адвоката. Пан Новицький зголосив банкрутство, але він погоджувався викинути два фільми УНС, якщо УНС заплатить його довги на приблизну суму 26,000 дол. та на заплату для п. Новицького в сумі 6,000 дол. за його додаткову працю над фільмами.

УНС заперечив усі представлені йому зобов'язання. Умжасі УНС довідався, що з оригінальних фільмів у його руках пожна поробити копії. УНС поробив заходи для виготовлення таких копій. Досі нашим Округам на їх прохання доставлено копію фільмів для висвітлювання.

ЗЛУКА З УКРАЇНСЬКИМ БРАТСЬКИМ СОЮЗОМ

Головний Екзекутивний Комітет УНС продовжував зустрічі з керівними колами Українського Братського Союзу та пороблено дальші плани для злуки на Надзвичайній конвенції обох союзів в осєні 1984-го року. Якщо злука буде схвалена на тій Надзвичайній конвенції, то злучений союз буде відомий під назвою Український Народний Братський Союз.

Тентативною датою злуки є осєнь 1984. Конвенційні делегати обох союзів зустрінуться на спільній кінцевій сесії, якщо злука буде прихильно вирішена.

Деякі із подробиць злуки є такі:

Головна канцелярія злученої організації буде в Джерзі Сіті.

Пропонований Статут нової організації буде приготований Статутом комітетом, що складатиметься з шістьох членів, по трьох з кожної організації, та буде приготований на зразок статутів інших етнічних братських союзів.

Злучений Союз даліше видаватиме „Свободу“, як український щоденник, „Народну Волю“, як український тижневик, „Український Тижневик“, як тижневик англійською мовою, „Форум“ даліше появлятиметься, як кварталник, і „Веселка“ продовжуватиме свою теперішню ланку.

Екзекутивний Комітет складатиметься з 9 членів. Екзекутивний віце-президент, асистент секретаря, асистент касира, другий директор для Канади, як також 2 і 7 контролерів та 6 із 16 радників будуть обрані з рядів Українського Братського Союзу на конвенції в 1986-му році. Статутовий Комітет може змінити титули. Маймо надію, що слово

original printing of 20,000 copies plus additional copies to date mailed to organizations in the United States and Canada upon request, attest to the popularity of our Ukrainian Weekly and attest to the quality of materials published therein.

The U.N.A. has approximately 6,000 subscribers to the UKRAINIAN WEEKLY, which subscription is steadily growing.

The Editor-in-Chief of the UKRAINIAN WEEKLY will appear before the Supreme Assembly to render her report.

SOYUZIVKA

As was requested by members of this Supreme Assembly at the last year's Special Meeting in September 1982, the Supreme Executive Committee went to work in order to make Soyuzivka a "better" resort.

New windows were installed in the main house at a cost of \$9,997.00. Rugs were replaced in the hallways and in some of the rooms at a cost of \$15,292.00. Furniture was completely replaced in all of the rooms in the main house at a cost of \$25,933.00. Drapes and bedspreads were purchased at a cost of \$2,667. A new truck was purchased at a cost of \$3,500.00 and snow plow for \$2,697.00. Childrens pool was repaired at a cost of \$2,185.00.

The refurbishing of the main house with new furniture freed some of the usable furniture in the Main House, for use in Uzhorod, Varochia, Cherneviski, Kiev, and Poltava.

Work was done in repairing and painting all of Soyuzivka. Our manager, George Prokopec, has performed well in all of the work involved in making Soyuzivka a resort to be proud of.

Mr. Walter Kwas has, at the request of the Supreme President, taken upon himself the responsibility of repairing the Soyuzivka roads, and three tennis courts, for which we owe him a vote of thanks.

Prices have been increased slightly to reflect inflation as well as to bring prices more in line with prevailing rates. Soyuzivka still offers the best vacations for their money to our members and their guests.

The U.N.A. has paid out for Soyuzivka the sum of \$45,000 in 1982, and \$117,000 in 1983 (to date) for the capital improvements and furnishing and for accrued expenses.

PAULUS HOOK COMMUNITY HOUSING CORP.

It was becoming more difficult to manage this housing complex. The building is now 10 years old. Personal property used in conjunction therewith is becoming old and will need replacement. We have encountered difficulty in providing a proper managerial staff.

The N.J. Housing Finance Agency commenced enforcing a ruling that the management staffs, of all agency projects, be professionally licensed and trained. The U.N.A. and P.A.C.O. were compelled to retain Westgate Management Company for such management purpose, retaining for the owners the right to select the new tenants and to sign all checks.

We now expect that the U.N.A. will be required to spend less time in managing this project.

THE SLAVKO NOWYTSKI AFFAIR

In 1979-80 we retained the services of Slavko Nowytski, a well known moviemaker, to produce for the U.N.A. two films, one a 14 minute production sales film "INSURANCE PLUS", and the other a 29 minute "HELM OF DESTINY" film centering upon the trials, tribulations and accomplishments of the Ukrainian immigration in America.

The total contract cost was to be \$25,000 for the film "INSURANCE PLUS", and \$87,500 for the film "HELM OF DESTINY", which was increased to a film for 58 minutes at a total cost of \$124,000. The contract was with Mr. Nowytski's corporation, Filmart Corporations.

The films were produced and a copy of each film was delivered to U.N.A. for a showing at our Rochester Convention. The copies were brought to U.N.A. offices after the convention.

Mr. Nowytski retained the negative for the purpose of putting the finishing touches onto them.

Mr. Nowytski then stated that because of cost over-runs, he is obligated to ask the U.N.A. for additional monies. He was told that he was paid the full contract price. He agreed that he had no legal claim against the U.N.A. but nonetheless, the U.N.A. should pay him \$40,000 for his cost over-runs.

In answer to U.N.A.'s request that Mr. Nowytski prove his cost over runs on the U.N.A. films, Mr. Nowytski instead sent to U.N.A. proof of his debts to some of his creditors. U.N.A. wouldn't budge.

Next we heard from his attorney. Mr. Nowytski put himself into bankruptcy, but he was willing to finish two films if the U.N.A. would pay his debts totaling approximately \$26,000 and a stipend to Mr. Nowytski totalling \$6,000 for additional work to be done by him on the films.

U.N.A. disclaimed all liabilities presented.

In the meantime, U.N.A. learned that it could have copies made of the original films in its hands. U.N.A. proceeded to have copies made. To date our districts have had delivered to them on request, a copy of the films for showing.

We are awaiting further developments in this matter.

MERGER WITH UKRAINIAN FRATERNAL ASSOCIATION

The U.N.A. Supreme Executive Committee continued to meet with representatives of the governing circles of the Ukrainian Fraternal Association and further plans were made for merger at a Special Convention of both fraternal to be held in the autumn of 1984.

The merged fraternal would be known as Ukrainian National Fraternal Association if the merger is approved at that Special Convention.

The tentative date of merger is the autumn of 1984. The convention delegates of the two fraternal would meet in a final session if the merger is favorably acted upon.

Some of the details of the merger are as follows:

The Main Office of the merged organization would be in Jersey City.

The proposed By-Laws of the new organization are to be drawn by a By-Laws Committee composed of 3 members from each fraternal and such by-laws are to be modelled upon the by-laws of other ethnic fraternal.

The merged fraternal would retain the "SVOBODA" as a Ukrainian daily newspaper, "NARODNA VOLIA" as a Ukrainian Weekly newspaper, "THE UKRAINIAN WEEKLY" as an English language weekly, "FORUM" would continue to be published quarterly, and "VESELKA" would continue to be published as now.

The Executive Committee would be composed of 9 members. The Executive Vice President, the Assistant Secretary, the Assistant Treasurer, and the Second Directors for Canada, as well as 2 out of 7 auditors and 6 out of 16 advisors would be elected from the ranks of the Ukrainian Fraternal Association at the 1986 convention. Thereafter no

„головний” піде у відставку.

Українці по всіх усяходах дебатовали та обговорювали „за” і „проти” цього великого кроку, що його заплановано. Дальша дискусія в цій справі матиме місце на цьому засіданні і дата надзвичайної конвенції повинна бути вирішена. Головний Екзекутивний Комітет вже в минулому дав до пізнання, що він є за злукою цих двох інституцій, обох бастионів українського націоналізму та американського і канадського патріотизму.

Головний Екзекутивний Комітет прохав про дальше унововнення для завершення унії двох найстаріших і найбільших українських братських союзів.

УНС І УКРАЇНСКА ГРОМАДА

УНС протягом майже 90 років свого існування набув — у протилежності до opinii деякого — відповідальність стояти на сторожі прав, однак економічних і політичних, українських поселенців та їх нащадків в Америці. УНС не ухилився від цієї відповідальності, не вагаючись на труднощі такого завдання.

В жовтні 1980-го року лідери Організації Визвольного Фронту перебрали Український Конгресовий Комітет Америки.

УНС вийшов з XIII Конгресу з уваги на тотальне нехтування Визвольним Фронтом правами організації, що не є членами Визвольного Фронту. Ті, що вийшли з XIII Конгресу, негайно оформили Комітет за Правопорядком до УКА, щоб могли переговорювати про поворот до УКА.

УНС союз сподівається, що цей примхливий крок лідерів Організації Визвольного Фронту буде швидко направлений і всі ті організації, які вийшли з XIII Конгресу, повернуться в його ряди. Наші сподівання ніколи не здійснювалися. „Переможці” не виявили жадно за їхній вчинок і ще менше будь-який нахил до побиблості відносно „переможених”. Було зроблено три намагання звести опозиційні сторони до стола переговорів.

Першим було намагання в грудні 1980 та в січні 1981 рр., що його зробив проф. Лев Добрянський, президент УКА, одинокий урядовець, що був обраний цілою Конвенцією УКА. Розмови провалилися. Ніхто не турбувався, щоб скликати додаткові сесії переговорів.

Другу серію розмов склав мгр Іван Базарко, президент Світового Конгресу Вільних Українців. Президія СКВУ просила п. Базарку розглянути можливість громадського замирення в Америці. І знов розмови не мали успіху.

Третє і останнє намагання довести до громадського замирення між американськими українцями, як українськими американцями, як лехто обстоював би, щоб так його називати, було наслідком заклику до національної єдності, що його видали Ієрархи Української Католицької Церкви та до якого долучився Його Святість Патріарх Йосиф Сліпий, глава Української Католицької Церкви. Відповідаючи на листа Його Святости, скерованого до мене, як пресидента УНС, я записав Його Святости, що УНС з іншими організаціями повернувся до стола переговорів та чинити усе в його силі для забезпечення справедливої і тривкого миру в нашій Українській громаді. Натиск збільшувався і УКА був змушений запросити опозицію до стола переговорів. Делегация УКА відмовилася визнати Комітет за Правопорядок, як зорганізоване тіло. Та це не було есенціальне. Але коли делегация УКА відкинула вимогу опозиції, щоб представники нашого католицького, православного і протестантського духовенства були прийнятими на всіх наших переговорах як арбітри, опозиція не могла бачити дальшої потреби переговорів, якщо ця точка не буде насамперед прихильно вирішена. Опозиція була змушена до акції. Тому, що переговори опинилися на смертній годині, члени Комітету за Правопорядком були змушені поробити кроки для сформування організації та виступи подання на прийняття в члени Світового Конгресу Вільних Українців як організації, що репрезентує українців у З'єднаних Штатах. Організацію сформовано під назвою Українська Американська Координаційна Рада. Як уже сказано, до Світового Конгресу Вільних Українців вилісно листа відносно членства.

ЗАКІНЧЕННЯ

Український Народний Союз збільшився в майні з 46,783,000.00 в дні 30-го червня 1982 до 48,600,000.00 дол. в дні 30-го квітня 1983. Цей ріст у майні не віддзеркалює вірно росту УНС бо оцінка вартості Союзівки і нашої Будівлі нігде не віддзеркалена.

Членство нашого Союзу поступово зменшується в загрозливій кількості. У чотирьох роках перед конвенцією в 1982-му році ми втратили 4,246 членів. Втрата в членстві від 1-го липня 1982 до 30-го квітня 1983 вказує на продовжуваність цієї тенденції. Ви почуєте, які кроки пороблено і які плануються на майбутнє, щоб змінити криву лінію втрат у списку членів УНС. Одне певне, що УНС мусить все більше і більше здаватися на професійних організаторів поруч своїх відділових секретарів, якщо він має задовільно розв'язати проблему річних втрат у членстві.

Коли Головний Уряд зійдеться на чергове своє засідання в 1984-му році, то все діловодство УНС буде по всіх правдоподібностях вповні компютеризоване. Ми виконаємо це, як необхідну справу. Компютеризація є тепер загальною бізнесовою тенденцією, до якої УНС мусить dostosуватися, або понести конвенції. Нам треба пам'ятати, що УНС вже не може знайти двомовних урядовців, що він їх мав вибирати в минулому. Розуміється, що жаден із службовців не буде звільнений після компютеризації.

УНС мусить остаточно також рішитися, чи він лучиться чи ні з Українським Братським Союзом. Головний Екзекутивний Комітет та більшість членства взагалі, як виглядає, одобрюють злуку. Подібні позначки є також з боку членства Українського Братського Союзу. І що це важливіше, то здається, що і вся Українська громада одобрює таку консолідацію наших сил. Виглядає, що konieczність консолідації є вже перерішена. Вона є більше на користь всієї нашої Української громади, аніж на будь-яку видну користь УНС чи УБС, які мають злучитися. Коли ми говоримо про злуку наших двох союзів, то це вже більше питання „коли” ніж „чи”.

І, вкінці, ми мусимо справитися із нашою позицією в громаді, якщо маємо здобути знову для Української громади престиж, який вона мала раніше. УНС дав і керувався добром Української громади в Америці майже

90 років. Сьогодні, в часі труднощів, наша Українська громада знову очікує провладу від УНСоюзу.

Ми в нашій Українській громаді маємо людей, що готові виконувати завдання. Українська громада, при допомозі УНСоюзу, вийде переможно з теперішніх труднощів. УНСоюз не може завестися в цій підтримці. В Українській громаді повновно формується центральна організація, Українська Американська Координаційна Рада, і вона повинна мати нашу підтримку. Спростуймо те, що заявляли на XIII Конгресі, мовляв УНС вже не є тим, чим був. Додамо раз на завжди, що Український народний Союз не є тим, чим він звичайно був, тільки тому, він є більшим, ніж був.

distinction would be made. Titles may be changed by the By-Laws Committee.

The word „Supreme” would hopefully be laid to rest. The pros and cons of this great step have been, and are discussed and debated by Ukrainians everywhere.

Further discussion on this matter will take place at this meeting and the date of the special convention shall be decided on. The Supreme Executive Committee in the past indicated that it is in favor of merger of these two institutions, both bastions of Ukrainian nationalism and American and Canadian patriotism.

The Supreme Executive Committee asks for further authority to bring about this union of the two oldest and largest Ukrainian Fraternals.

U.N.A. AND THE UKRAINIAN COMMUNITY

The U.N.A. has, contrary to the opinion of some, acquired over its almost 90 years of existence, the responsibility of standing guard over the rights, both economic and political, of the Ukrainian immigrants and their successors in America. The U.N.A. has not shirked this responsibility no matter how difficult this task became.

In October 1980, the Ukrainian Congress Committee of America was seized by the leaders of the Vyzvolnyj Front Organizations.

The U.N.A. walked out of the XIII Congress because of the total disregard by the Vyzvolnyj Front for the rights of organizations that are not members of the Vyzvolnyj Front. A Committee for Law & Order in the UCCA was quickly formed by those that walked out of the XIII Congress in order to be in a position to negotiate a return to UCCA.

The U.N.A. had hoped that this wayward step of the leaders of the Vyzvolnyj Front organizations would be corrected quickly and all those organizations that walked out of the XIII Congress would return to the fold. Our expectations never materialized. The victors showed no remorse for their act much less any inclination to be lenient with the „vanquished”. Three attempts were made to bring the opposing sides to the negotiating table.

The first was a try in December 1980 and January 1981 by Prof. Lev Dobriansky, president of UCCA, the only officer elected by the entire UCCA Convention. The talks failed. No one bothered to call other additional negotiating sessions.

The second series of meetings was called by Mr. Ivan Bazarko, president of the World Congress of Free Ukrainians. The Presidium of the World Congress of Free Ukrainians requested Mr. Bazarko to see if community peace in America could be brought about. Again the negotiations failed.

The third and last effort to bring about community peace among American Ukrainians, or Ukrainian Americans, as some would insist to be called, was the result of a call for national unity issued by the Hierarchs of the Ukrainian Catholic Church, which call was joined in by His Beatitude Patriarch Joseph Slipyi, the primate of the Ukrainian Catholic Church. In answering the letter from His Beatitude to me as President of the U.N.A., I assured His Beatitude that the U.N.A. will, with other organizations, return to the negotiating table and will do everything in its power to secure a just and lasting peace in our Ukrainian community. The pressure built up and UCCA was forced to invite the opposition to the negotiating table. The UCCA delegation refused to recognize „Pravoporiadok” as an organized body. That was not of essence. But when the UCCA delegation refused the opposition's demand that the representatives of the Catholic, Orthodox and Baptist clergy be present at all negotiations as arbitrators, the opposition could see no further need for negotiating sessions unless this point was first favorably resolved. The opposition was forced to act. Since negotiations were deadlocked, the members of the Committee for Law & Order had to take steps to form anew representative organization and make application for membership in the World Congress of Free Ukrainians for recognition as an organization representing the Ukrainians in the United States. The organization was formed and its name is Ukrainian American Coordinating Council. A letter was sent to the World Congress of Free Ukrainians applying for membership in said body.

CONCLUSION

The Ukrainian National Association has grown in assets from \$46,783,000 on June 30, 1982, to \$48,600,000 on April 30, 1983. This growth in assets does not truly reflect the growth of U.N.A., for the appreciation in value of Soyuzivka and of our Headquarters building is nowhere reflected.

The membership of our Association is being gradually dwindled down at an alarming rate. We had lost 4,246 members in the four years prior to our 1982 convention. The loss in membership from July 1, 1982 to April 30, 1983 would indicate a continuation of this same trend. You will hear what steps have been taken and what steps are planned to be taken in the future, to alter the loss curve in the membership rolls of the U.N.A. One thing is certain. The U.N.A., must rely more and more upon professional organizers, besides its secretaries, if it is to favorably cope with the annual membership decreases.

In all probability when the Supreme Assembly meets next in 1984, the operations of the U.N.A. will be completely computerized. We will do so as a matter of necessity. Computerization is a general business trend with which the U.N.A. must conform or suffer the consequences. We must remember that U.N.A. can no longer find the bi-lingual employees that it was able to choose in the past. It is understood that no employees will be laid off upon computerization.

The U.N.A. has, finally, make up its mind whether or not it will merge with the Ukrainian Fraternal Association. The Supreme Executive Committee and the majority of the membership in general appear to be in favor of merger. There is a similar indication from the membership of Ukrainian Fraternal Association. What is more important is that the entire Ukrainian community appears to favor such a consolidation of our forces. Necessity of consolidation appears to be a foregone conclusion. It is more for the benefit of our entire Ukrainian community than for any visible benefit to either U.N.A. or U.F.A. that the merger will be brought about. It is more a question of „when” and not „if” when we speak of merger or our two fraternals.

And finally, we must cope with our position in the community if we are to regain the prestige for the Ukrainian community, which it once occupied. The U.N.A. has cared for and has been guided by the good of the Ukrainian community in America for almost 90 years. Now, in times of difficulty, our Ukrainian community again looks to the U.N.A. for leadership.

We have able men in our Ukrainian community who are willing to do the work. With U.N.A. support the Ukrainian community will come out of its present difficulties, victorious. The U.N.A. can not be left wanting in rendering this support. The new central organization being formed within the Ukrainian community, the Ukrainian American Coordinating Council, should have our support. Let us disprove what was claimed at the XIII Congress, that the U.N.A. is not what it used to be. Let us prove once and for all that the Ukrainian National Association is not what it used to be only because it is greater than it used to be.

Звіт

заступника головного передсідника д-ра Мирона Куропаса

I have divided my report into three sections: (1) UNA Activities, (2) Impressions, and (3) Recommendations.

UNA Activities

During the past year I participated in:

1. Three Supreme Executive Board meetings.
2. All UNA district committee meetings in Chicago.
3. A UNA district committee meeting in Philadelphia.
4. Especially arranged showings of the UNA film „Helm of Destiny” at three Ukrainian parishes in the Chicagoland area: St. Nicholas, Sts. Volodymyr and Olga, and St. Andrew's.

I represented the Ukrainian National Association at:

1. A convention of the Ukrainian National Youth Federation (MUNO) in Toronto. At this particular function I had the honor of being the principal speaker at the banquet as well as a member of a panel discussion.
2. The Ukrainian-Jewish Relations Conference on Capitol Hill in Washington, D.C. During the conference I read a major paper.
3. The National Convention of the Italian-American Foundation in Washington, D.C.
4. The National Ethnic Leadership Conference in Washington, D.C.
5. The U.S. Language Policy Conference in Chicago.
6. The National Convention of the Organization of Democratic Youth (ODUM) in Chicago.
7. The 75th Anniversary Banquet of St. Nicholas Cathedral in Chicago.
8. The Chicago Multi-Ethnic Leadership Seminar in Commemoration of the 50th Anniversary of Ukraine's Great Famine.

9. Various meetings of the Illinois Consultation on Ethnicity in Education.

I also worked closely with the editors of *Svoboda* and the *Ukrainian Weekly*. I wrote a number of articles including:

1. A history of *Svoboda* between 1893 and 1915. This article was published in the 1983 UNA Almanac.
2. An article entitled „The Role of Youth in Ukrainian Community Affairs.”
3. An article entitled „The Future of Ukrainian-Jewish Relations in America.”
4. An article entitled „America's Red Decade and the Great Famine Cover-Up.”

The last article was written exclusively for the March 20, 1983 issue of the *Ukrainian Weekly* which was devoted to the Great Famine. It was largely through my efforts that Senator Charles Percy (Chairman of the Senate Relations Committee), the national presidents of significant German, Greek, Jewish, Lithuanian and Polish organizations, and executives from some eleven other ethnic organizations sent letters to UNA Supreme President John Flis underscoring the fact that the Ukrainian Great Famine was a tragedy of universal proportions and that they would join with us in commemorating its 50th anniversary. This was a historical first for our community. All of the letters appeared in the March 20 special issue of the *Weekly* which by all accounts was exceptionally well received by our UNA membership. Mrs. Roma Sochan-Hadzewycz and her dynamic staff deserve our heartfelt congratulations for putting together one of the most thought-provoking issues of the *Ukrainian Weekly* published during its illustrious 50-year history.

Finally, and perhaps most important of all, I was able to put a smile on the face of my UNA branch secretary by sending him two new applications.

Impressions

While I am generally pleased with the work of our Supreme Executive — as a member of that body, I share some of the responsibility for its decisions — I am distressed by the fact that we seem to be making little progress towards realizing priorities recently established by our new Supreme Assembly.

Last September the Supreme Assembly established six time-phased goals to be achieved by the Supreme Executive by May 1, 1983:

1. To articulate the UNA Corporate Purpose.
2. To establish the age group 21 to 40 as the UNA target group. Specifically, the UNA Supreme Executive was charged with the responsibility of identifying this group's insurance needs, examining the insurance plans of our competition, and upgrading UNA insurance plans to meet the competition.
3. To hire a new sales director who would recruit branch secretaries and sales personnel, develop new sales materials, and establish an in-service training program.
4. To review our fraternal program and to consider the possibility of its expansion.
5. To develop plan for the use of some \$12 million in unassigned assets.
6. To explore the possibility of direct billing and to develop recommendations.

All of the above six objectives were fully discussed and were designated as „top priority” by our Supreme Assembly. Unfortunately, none of the objectives have been fully realized. Instead, it seems, we have dropped James A. Ballew as a consultant along with, presumably, most of his \$6,000 report — and hired another consultant who unlike Ballew, is unfamiliar with fraternal insurance. Our new consultant is now engaged in a „review” of our product portfolio and our sales personnel and there is little indication when we might have his final report.

It took two years of discussion before we finally decided to hire Mr. Ballew as a consultant. It took almost a year for Mr. Ballew to complete his review and to develop some fifty recommendations for our consideration. It took another two years for two different Supreme Assemblies to consider his recommendations and to decide on six of them for immediate implementation. And one year later, we are back to square one!

Recommendations

I have but one recommendation. I believe we should spend most of this week discussing implementation of our six objectives. Every one of them is valid, realistic and attainable. If we are to grow, we must have a clear idea of our corporate purpose, our „reason for being,” during the 1980's. We must vigorously recruit that age segment of our community which is least represented in our ranks. We must hire a dynamic sales director who can upgrade our insurance program and our sales personnel. We must expand our fraternal benefits so that they

don't appear to be of New Yorkers, by New Yorkers, for New Yorkers. We must develop a viable plan for addressing our unassigned assets because, to quote James Ballew, „Insurance departments look askance at this kind of situation” and may force us to liquidate at least half of these assets in a manner prescribed by them. We must seriously consider direct billing if we are ever to begin recruiting members with higher insured amounts.

In conclusion, I wish to thank all members of the Supreme Assembly who worked so hard on behalf of the UNA during the past year, especially those who disagreed with me. Differences of opinion within an organization the size of the UNA are inevitable. Handled in a fraternal manner, the heat which comes from vociferous exchange can often bring about light, power, and renewed hope for the future.

Важна резолюція сенатора Павла Юзика, головного директора для Канади

Кілька років повторюю деякі речі. Я все звертаю увагу, що Канада не є ЗСА. Хоч маємо багато подібного в житті і в демократичних поглядах, все таки Канада — це окрема держава з іншою політичною структурою. Канадські українці відіграють поважну видну роль у всіх галузях життя цієї країни, здобувши за 92 роки свого поселення по-верх 90 послів до провінційних парламентів, з яких 20 служили як міністри; також 26 послів до федерального парламенту, з яких 4 були міністрами; 5-сенаторів і одного заступника губернатора. Обрано багато посадишків міст і кілька соток „алдерменів” і радних міст. Можна вичислити кілька соток суддів, кілька соток на державних посадах, кілька соток університетських професорів, кілька тисяч учителів у державних школах і т.д.

Українську мову вчать у публічних школах у трьох степових провінціях, а українську мову, літературу й історію вчать у середніх школах у чотирьох провінціях і в кількох університетах. Українське церковне життя в Канаді в загальному подібне до американського. Натомість українське громадське життя в Канаді зовсім інше зорганізоване — братські організації грають другорядну, переважно мінімальну, роль.

Українські братські організації в Канаді існують у зв'язку з крайовими національними організаціями: Українське Національне Об'єднання (УНО), Союз Українських Самостійників (СУС), Братство Українців Католиків (БУК), Ліга Визволення України (ЛВУ) або при церковних парафіях. УНСоюз поширився в Канаді головню через УНО і при католицьких, православних і протестантських парафіях.

УНСоюз є найбільшою братською організацією в Канаді. При кінці 1981 року були 64 Відділи, 6,816 членів, які забезпечені на суму 11,773,087 дол. При кінці 1982 року були 64 Відділи, 6,598 зі забезпеченням на суму 11,542,259 дол. Отже в минулому році ми понесли втрати в числі членів. Проте в 1982 році ми мали фінансову надвишку у висоті 559,000 доларів. Отже, маємо досить чистого приходу з канадської операції, щоб утримати канцелярію, дирекцію, організаторів і цілу аскураційну діяльність для розвитку УНСоюзу в нашій країні. Головні причини втрат є брак організаторів і брак керми для канадських українців у Канаді.

Цю справу я представляв на 30-ій Конвенції УНСоюзу в Рочестері в травні 1982 року. Для кращого розвитку УНСоюзу в Канаді повинна бути Канадська Дирекція. Головний Директор для Канади був би головою Дирекції, яка була б під юрисдикцією Головного Екзекутивного Комітету УНС. Радні і члени Контрольної Комісії з Канади, вибрані на Конвенції, були б членами Канадської Дирекції. Ця Дирекція мала б мати канцелярію і відповідний бюджет, одобрений Головним Екзекутивним Комітетом, на окремому банкомовою конті в Канаді. Канадська Дирекція відповідала б за всю діяльність УНСоюзу в Канаді, звітуючи Головному Екзекутивному Комітетові і на Конвенції.

На 30-ій Конвенції УНСоюзу, я вніс у цій справі поправку до статуту УНС.

AMENDMENT TO THE UNA CONSTITUTION AND BY-LAWS

CHAPTER III, SECTION 32

Addition following fourth paragraph:

The Supreme Assembly has the authority to establish a Board of Directors of the UNA in Canada which will conduct UNA activities under the jurisdiction of the Supreme Executive Committee of the UNA. This Board should be provided with an office and a budget out of the funds of the Canadian operation to be deposited in a separate bank account in Canada, whose signing officers will be appointed by the Board, which will be accountable to the Supreme Executive Committee through the Supreme Director for Canada.

Тому, що статутова комісія заявила, що не може взяти цю поправку під увагу з огляду на спізнання, я віднісся до делегатів, щоб одобрили цю поправку у одному голосі, як тоді могла б бути правосильна. Після дискусії з деякими провідними делегатами я тоді представив наступний внесок:

„Конвенція УНС одобрює назначення спеціального комітету, в склад якого входять наступні особи: сен. Павло Юзик, Богдан Зорич, Іван Геврик, Уляна Дячук, Нестор Олесницький для сформулювання поправки до статуту УНС у справі Дирекції УНС в Канаді і її функції, яка мусить бути одобрена Головним Урядом УНС восени, 1982 року, щоб була включена в статут УНС в якнайкоротшому дозволеному часі.”

Цей внесок перейшов одностолсно. Отже згідно з Robert's Rules, коли цей спеціальний комітет сформулює поправку, яку Головний Уряд прийме більшістю голосів, я вважаю, що така поправка стає негайно частиною статуту УНС. See Robert's Rules of Order, 1981: Chapter II, Clause 4, pp. 44-46, and Article IX, Clause 56, p. 47.

Я тепер звертаюся до членів Головного Уряду, бо це перше регулярне засідання після Конвенції, щоб одобрити відповідну поправку цього спеціального комітету Конвенції. Це дасть змогу, щоб ми негайно приступили до інтензивної праці, щоб розбудувати УНСоюз в Канаді.

Звіт заступниці головного предсідника Гльорії Пашен

It hardly seems possible that a year has gone by since the Thirtieth Convention of the Ukrainian National Association elected me Vice President. My first year has been very interesting and educational.

On October first and second, the conference of "Ukrainian Women in Two Worlds" was held at Soyuzivka, sponsored by the Ukrainian Women's League of America (Soyuz Ukrainok). It was well attended by women from all walks of life, who were young and bi-lingual. Most of the proceedings were conducted in Ukrainian.

My participation in this activity of one of the largest Ukrainian Women's organizations was important in two respects: it left importance and prestige to the activities of the Ukrainian Women's Movement, and by our visibility it strengthened the bond of friendship between our two organizations.

On November 27, 1982, I attended the fourth annual convention of the World's Federation of Ukrainian Women's Organizations (SVUZO) in Philadelphia, Pennsylvania. During the banquet that evening I was able to establish contacts with the newly elected executives of that organization.

When the Illinois Fraternal Congress met at the Quality Inn in Park Ridge, Illinois, on March 10 and 11, I represented the Ukrainian National Association there. It is interesting to note that several other Ukrainian Fraternals hold memberships there, but sent no delegates.

I attended Executive Board meetings of the Ukrainian National Association on July 22, October 10, December 27, and April 6, 1983, all in the Home Office. I was also present at the Board meeting on September 10 and 11 at Soyuzivka. As is my custom at these meetings, I express my points of view on the various topics, truthfully and vocally.

Representation of local scope meant attending meetings of the Chicago Regional Branch Committee on September 25, October 14, November 10, December 17, and January 28, 1983. These meetings were held primarily to formalize our celebration of the 50th Anniversary of the Svoboda, which will take place September 25, 1983, with a banquet at St. Joseph's Ukrainian Catholic Church Hall.

On August 15, 1982, I represented the Ukrainian National Association at the "Happy Days Outing" sponsored by the Self Reliance Credit Union in Round Lake, Illinois. I also attended the St. Vladimir Ukrainian Orthodox Church Picnic held in Round Lake on Sunday, August 29, 1982.

I was present at the Banquet commemorating the 50th Anniversary of the Ukrainian Women's League of America held at St. Volodymyr and Olha Church Hall.

On November 14, I presented the Surma Choir with a check from the Ukrainian National Association at their concert held at Chopin School in Chicago. Additionally, on March 27, 1983, I attended a Fashion Show at the Marriott O'Hare sponsored by the Ukrainian Women's League Branch 29 as a fund raiser for the support of two Ukrainian orphans.

I attended an all day session of the Ukrainian Women's Conference sponsored by the Ukrainian Women's League, held April 30, 1983. The conference was titled "Ukrainian Woman — Today and Tomorrow" and dealt specifically with the problems of young Ukrainian women.

On March 6, 1983 I attended the installation of Father Chirovsky as the pastor of St. Joseph's Parish. It was a special pleasure because Father Chirovsky, as a student, was an employee of Svoboda and Weekly.

Two of the most satisfying events for me this past year were the introduction and presentation of the film, "Helm of Destiny" to two Ukrainian Parishes in our area. The first was at St. Joseph Catholic Church in Munster, Indiana, and most recently at the St. Joseph Catholic Church in Chicago, Illinois. The first showing was called "An Afternoon at the Movies with Coffee" and started at 4:30 on a Sunday afternoon, and the second was presented as a public service on Sunday morning after each of two liturgies. The first showing at Munster drew a crowd of 65 people, while the other attracted from 450 to 500 people. I wish I could share with you the feeling of happiness I felt at being able to present something so worthwhile to the community. To say the film was enthusiastically received is an understatement. Before the movie started, index cards and pens were passed out with U.N.A. promotional material to everyone in the audience with the following information requested: name, address, phone number, status of U.N.A. membership and comments on the film. These cards were helpful in gauging the reaction to the film, and also presented leads for future U.N.A. membership. The responses on the cards also included requests to show the film to schools and groups not necessarily in the Ukrainian community. Schedules are presently being prepared for more extensive showings.

One note: In conversation with the viewers, I was asked repeatedly whether or not the film was available on cassettes, and could be purchased. I know that they are not, however, I respectfully submit that we seriously consider the possibility of such an undertaking, and investigate the costs of such a project. I believe this film ranks as one of the most effective tools we have at our disposal, to reaffirm our image of truth, quality and professionalism as an organization, and I feel we should try to make it as readily available to as many people as possible via cassettes, just as we do a good book.

After the 30th Convention of the Ukrainian National Association the political atmosphere of the Chicago Ukrainian community was strained, and as one of the officers of the Executive, I endeavored to bring about a peaceful settlement of the differences between the two groups. Other than keeping open the lines of communication, my efforts in this matter have not been particularly fruitful.

As a member of the National Republican Heritage Groups Council of Illinois, I attended a breakfast meeting with Governor and Mrs. Thompson at the Illinois Athletic Association. I also took an active part in the campaign of Walter Dudych in his quest to become an alderman in Chicago.

All of these above mentioned activities were of a serious nature, but I also had the pleasure of participating in a more fun activity. On August 1, 1982 at the U.N.A. Golf Tournament held at Nordic Hills Country Club, I presented trophies to the winners. Later I spearheaded a drive to establish a U.N.A. Golf League in Chicago. With the help of Mr. John Gawaluch, the former head of the Golf Committee, we were able to organize golfers who play on Wednesday and Saturday. We have also organized two invitational golf days which we will hold on July 23, 1983 at the Midlane Country Club in Waukegan, Illinois and September 21, 1983 at the Randall Oaks Country Club, in Crystal Lake, Illinois.

From the list of activities I have enumerated, you can tell that I have traveled some, met many people, engaged in a lot of conversations, been exposed to new ideas, and had to conclude that the job of Vice-President is primarily one of public relations. With this in mind, I have tried to conduct myself in a professional manner, fully realizing how important a good image is for our organization. To this end I intend to listen to and garner the very best ideas and suggestions, for the future growth and development of the Ukrainian National Association which is truly an organization for all Ukrainians.

Звіт головного секретаря Володимира Сохана

На початку цього мого звіту, в якому будуть подані інформації про пророблену в минулому році працю і про наші плани на майбутнє, хочу підкреслити, що основний тягар праці Українського Народного Союзу, як братської безпеки, невідомої і допомогової установи, лежить на плечах наших діячів у терені — секретарів наших Відділів. Завдяки відданості та посвяті в їхній муравинній праці наш Український Народний Союз навіть у цих економічно трудних часах, здобуває нових членів і веде успішно свою забезпечену, братську та громадську діяльність. Ім, секретарям Відділів, та іншим нашим діячам у терені належить в першу чергу подяку і признання. Ми в Головній Канцелярії знову розуміємо важливу роль цих наших „вожків на фронті“ і старасмося з ними тісно співпрацювати та допомагати їм у цій важливій і дуже корисній праці.

У звітному році потерпів УНСОЮЗ знову болючі втрати в рядах цих відданих союзників та загальній українській справі діячів. Відійшли від нас у вічність, залишаючи важливі пости в наших Відділах, наступні секретарі: Михайло Врона — секретар 128-го Відділу, Іван Гуцайлюк — секретар 147-го Відділу, Іван Бакум — секретар 152-го Відділу, Евстахій Манашич — секретар 194-го Відділу, Марта Турчин — колишня секретарка 278-го Відділу, Микола Оленчук — секретар 279-го Відділу, Емануїл Притула — секретар 337-го Відділу, Дмитро Заворський — секретар 342-го Відділу, Едвард Гришунь — секретар 351-го Відділу, Юрій Луцишин — секретар 363-го Відділу, інж. Ярослав Карпак — секретар 385-го Відділу, Яків Ковальчук — секретар 453-го Відділу та Ярослав Блишак — колишній секретар 486-го Відділу.

На передодні 30-ї Конвенції відповіли ми на вічний спочинок заслуженого союзного діяча і піонера, колишнього довготлітнього головного касира УНСОЮЗу Романа Слободяна. Вшановуючи пам'ять тих, які відійшли зі своїх постів в УНСОЮЗ та в нашії громаді, ми, зі свідомістю великої потреби поповнення проріджених рядів наших діячів, повинні робити всі можливі старання, щоб наші гідних наслідників на ці опорожені пости з-поміж нашої молоді. Тому нам треба плекати серед нашої молоді любов до всього свого — українського та освідомлювати її про важливу роль УНСОЮЗу в українській спільноті. Пам'ятаймо, що наше молоді покоління повинно і мусить прийти нам на зміну по Відділах, в Округах, та в Головній Канцелярії і в Головному Уряді, а до цього покликання і цієї праці ми маємо обов'язок його відповідно підготувати.

Статутні обов'язки головного секретаря, які обнімають тісну співпрацю із секретарями Відділів та повну обслугу нашого членства, виконую я разом із штабом службовиків Рекордового Відділу. Як і в попередніх звітах, складаю їм і тепер у цьому звіті подяку за їх віддану працю і повну братерського відношення співпрацю. Називаю їх тут за роками служби: Стелла Рас, Меланія Мілянович, Ярослава Левича, Іванна Коць, Ольга Парубчак, Михайло Юзєнів, Діонісій Смотрич, Данута Ясінська, проф. Павліна Данчук, Богуслава Полішук і Марія Варварів, як також частинно затрунених — Марія Шевчук, Володимир Гончарик і Стефанія Мазуровська. На цьому місці хочу теж скласти подяку за дружню співпрацю членам Головного Екзекутивного Комітету, редакторам „Свободи“ й „Українського Тижневика“, співробітникам у Головній Канцелярії та Видавництві і всім членам Головного Уряду.

НАША ЗАБЕЗПЕЧЕНА СЛУЖБА

До нашої забезпеченої служби належать канцелярські праці, від оформлення заявок на нові грамоти і виготовлення цих грамот забезпечення та виказів членів для секретарів Відділів аж до видачі документів на виплати належностей членам, або їхнім спадкоємцям після їх смерті. Ці праці включають обслугу наших відділових секретарів та допомогу в їхній праці і повну забезпечену та братську службу членам УНСОЮЗу.

Особливу увагу в нашої забезпеченої служби присвячуємо листуванню із секретарями Відділів та поодинокими членами, чи навіть кандидатами в члени. Значна частина цього листування включає пропозиції членам набувати нові грамоти забезпечення та інформації для секретарів Відділів відносно приєднання — забезпечення нових членів, або підвищення забезпечення членів повного забезпечення членів. У нашому листуванні із секретарями Відділів, членами та кандидатами в члени, ми старасмося доказувати і підкреслювати професійність УНСОЮЗу в ділянці життєвого забезпечення та, зокрема, вказувати на всі додаткові користі, що їх дає своїм членам УНСОЮЗ, як братська забезпечення і допомогова установа.

Для покращання нашої забезпеченої служби членам і більш успішного поборювання конкуренції комерційних забезпечених установ ми поступово вводимо потрібні зміни і плануємо модернізацію нашого забезпеченого підприємства та діловодства в порозумінні, чи за порадами відповідних фахівців і наших актуаріїв. Але про ці зміни та плани буде мова в окремих розділах цього звіту.

ВИШКІЛЬНА ПРАЦЯ

Важливу а то і рішальну роль в забезпеченій службі нашому членству грає фахове знання життєвого забезпечення наших секретарів Відділів та організаторів, які тільки з відповідним вишколом можуть провадити ставити чоло конкуренції професійним агентів комерційного життєвого забезпечення. Потрібні вишкільні курси підготували та організували головний організатор, а я старасмося допомогти йому в проведенні таких курсів, як один із викладачів. В минулому році відбулися короткі курси у Філадельфії та в Новій Англії (Вілліметіку, Конн.), але не вдалося організувати шотландських курсів для секретарів та організаторів на „Союзіві“, ані в конвенційному році, ані тепер перед річними нарадами.

До моєї вишкільної праці належить теж листування, телефонні розмови та зустрічі з поодинокими секретарями, в яких я присвячую багато уваги інструктажів про життєве забезпечення та про обов'язки секретарів Відділів у їхній забезпеченій обслузі членів. Також на виїздах в терен, яких було в мене мало з огляду на переважання праці в Головній Канцелярії, старасмося а при кожній нагоді доповнити знання секретарів про життєве забезпечення в УНСОЮЗі.

ВЛЕРЖУВАННЯ ДОКУМЕНТІВ І ПРОТОКОЛІВ ТА ВЕДЕННЯ ОБЛІКУ ЧЛЕНСТВА

До статутних обов'язків головного секретаря належить зберігання всіх важливих документів УНСОЮЗу та зладжування і влержування протоколів нарад засідань Головного Уряду і Головного Екзекутивного Комітету, як також проголошування в офіційному органі УНСОЮЗу звітів головних урядовців, усіх прийнятих резолюцій, рекомендацій та ухвал і заваг, які мають більше значення для УНСОЮЗу. Резолюції, рекомендації та всі ухвали були завжди поміщені у „Свободі“ та в „Українському Тижневику“ впродовж декількох днів після закінчення наради чи то Головного Уряду, чи Головного Екзекутивного Комітету. Але виготовлення протоколу річного засідання Головного Уряду із звукозаписних стрічок припізнавало публікацію такого протоколу засідання Головного Уряду, чи Конвенції до листопада, або грудня даного року.

Згідно з постановами нашого статуту, ми мали б поміщувати, крім резолюцій, рекомендацій та ухвал, також звіти головних урядовців. Але у звітах головних урядовців часто появляються заваги і критика відносно праці інших урядовців, хоч це не належить до їхнього звітування. Тому ми змусили, разом із публікацією таких звітів, поміщувати дискусію, щоб дати змогу критикованому урядовцю відповісти на заваги, чи подати вияснення. Це є причиною, чому досі ми проголошували протоколи засідань Головного Уряду з таким спізнанням.

Усі протоколи засідань Головного Екзекутивного Комітету, Головного Уряду та Конвенції в українській мові та їхні скорочені переклади в англійській мові, як також звукозаписні стрічки з річних засідань Головного уряду та Конвенції зберігаються у нас у Головній Канцелярії у вогнетривалому приміщенні.

Облік членства веде наш Рекордовий Відділ точно і справно, оформлюючи, чи ресеруючи з кінем кожного місяця всі зміни у стані членства. Цей облік ведемо при допомозі карток і машин IBM та книжок, які ми постійно узгоджуємо при кожній місячній перевірці. Ціх карток на машинах IBM ми виготовляємо місячні викази членів поодиноких Відділів, повідомлення про платність вкладок і підсумки руху та стану членства по Відділах, стейтах і провінціях, по класах забезпечення і за осягненням віком. Облік цей потрібний також для кіньовірної оцінки грамот всього членства УНСОЮЗу та для інших даних у звітуванні перед забезпеченими урядами стейтів і провінцій.

На основі даних веденого в Рекордовому Відділі обліку членства ми виготовили шийлий ряд таблиць, які включені до цього звіту. Аналіз цих таблиць про рух і стан членства дає нам змогу правильно оцінити пророблену працю, наші успіхи та невдачі, і скласти реальні плани нашої праці на майбутнє, користаючи із досвіду попередніх років.

ОСНОВНІ ДАНІ ТАБЛИЦЬ РУХУ І СТАНУ ЧЛЕНСТВА

У звітному 1982 році секретарі, конвенційні делегати та організатори приєднали 2.483 члени, в тому 736 в Деп. Молоді, 1.506 у Деп. Дорослих та 241 члена з грамотами акцидентного забезпечення. Загальна сума всіх нових грамот — 6.017.500. Пересічна сума цих нових грамот життєвого забезпечення вносила \$2,147, а всі грамоти, включно із акцидентними — \$2,423. Втрати в членстві у цьому звітному році були вищими, як раніше, тільки в кількості передчасно згрозеваних грамот. Всі інші втрати відповідали сподіваним числам втрат. Все так при таких навіть сподіваних втратах, коли було придбано \$2,483 нових членів, УНСОЮЗ втратив на чисто у звітному році 1,880 активних членів.

Серед нових грамот, виданих у 1982 році, найбільше популярними були грамоти класу Р-20 та Е-18 в Деп. Молоді і грамоти класу „дабл ю“, Р-20 та Е-20 в Деп. Дорослих. Це вказує на те, що грамоти термінового забезпечення, так популярні тепер на американському ринку забезпечення, не мали покупців, або і не мали продавців серед нашого членства. Зроста помітно популярність грамот класу „дабл ю“ у порівнянні з попереднім роком, але тут багато причинилося до такого великого числа грамот цієї класу наша кампанія подвоєння забезпечення без лікарських оглядів, з якого найбільше користали члени у віці 61 до 65 років. Для цієї вікової групи УНСОЮЗ має тільки грамоти класу „дабл ю“.

Загальна сума всіх родів забезпечення, включно із додатковими, вносила з кінем 1982 року \$163,393,997 і була вона на \$942,530 меншою, як рік тому.

Із зіставлення за класами забезпечення всіх членів УНСОЮЗ можна ще раз ствердити, що серед членства УНСОЮЗу є найменше власників грамот термінового забезпечення.

На таблиці членства за осягненням віку яскраво видні більшші числа членів у віці 23 до 36 років, а потім від 55 до 70 років.

Значну вищу смертність вказують члени у віці від 56-го року вгору.

В Канаді придбано у 1982 році 228 нових членів із загальною сумою 631,500 забезпечення. На чисто Канада втратила 310 активних членів, а в загальні членства втрата на чисто вносила 272 члени. В сумі забезпечення втратив УНСОЮЗ в Канаді у звітному році \$465,828 і на кінець звітowego року мав у Канаді 7,921 члена із загальною сумою \$18,157,259 забезпечення.

На 38,519 грамот у Деп. Дорослих маємо 4,071 грамоту додаткову. Це значить, що стільки членів мають, крім першої — основної, ще другу, третю і даліш грамоти. На 6,764 акцидентні грамоти аж 2,933 є основними грамотами, що вказує на те, що 2,933 члени не мають іншого, крім акцидентного забезпечення. До цих членів, бо вони всі у віці до 65-го року життя, треба обов'язково звертатися з пропозиціями набути нові грамоти життєвого забезпечення.

Число членів, які передплачують „Свободу“ з вкладками, зменшилося у звітному році на 445 і становило з кінем 1982 року 8,641. Із зменшенням членів передплатників меншає наш зв'язок із українською громадого. Це вказує нам на потребу поширювати „Свободу“ та англословний „Український Тижневик“, щоб не лише влержати, але і поширити наші зв'язки, а враз з тим мати змогу інформувати українців Америки і Канади про діяльність УНСОЮЗу.

ІНШІ ДІЛЯНКИ ПРАЦІ

Над виконанням моїх статутних обов'язків головного секретаря працюю щоденно, включно із суботами і неділями, до пізньої ночі, чи раніше ранку. Тому і не маю змоги присвятити багато часу на виїзди в терен та на інші праці.

У звітному році, як і раніше, я постачав „Свободу“ союзові вістки, в тому вістки про збори Округу та Відділів, як також зокрема вістки про смерть секретарів Відділів та інших союзових діячів. Редакція „Українського Тижневика“ ці вістки перекладає, чи реферує їх у скороченні на своїх сторінках.

Опикувався я у звітному році далі поміщенням у „Свободі“ та в „Українському Тижневику“ знімок дітей — нових членів УНСОЮЗу.

В Корпорації Дому УНСОЮЗу займаю далі пост віцепрезидента і такий самий пост віцепрезидента та члена дирекції мешкального дому „Полус Гук Троверс“, спонзором якого є УНСОЮЗ.

В міській управі Джерзі Сіті вже одинадцятий рік займаю пост „комішенера“ Регуляційної Ради, яка уділяє дозволу на побудови, чи встановлення підприємств у ділянках, устійнені зони яких вимагають спеціальних рішень цієї Ради.

ПЕРЕВЕДЕНІ ЗМІНИ ТА ВИКОНАНІ ПОСТАНОВИ 30-ОЇ КОНВЕНЦІЇ УНС

Для покращання і поширення забезпеченої служби УНСОЮЗу своїм членам переведено у звітному році такі зміни, або виконано наступні постанови 30-ї Конвенції:

1. Підвищено з 1-им липня 1982 року організаційну винагороду за аплікацію на \$500 забезпечення із \$5.00 на \$7.50.

2. Заплановано та підготовано кампанію подвоєння забезпечення членів без вимоги лікарських оглядів. Ця кампанія тривала від половини жовтня 1982 року до кінця березня 1983 року і принесла 550 аплікацій на нові грамоти, 90 відсотків з яких набули члени у віці 61 до 65 років.

3. Введено підвищу передплати „Свободи“ з \$7.80 на \$15.00 річно для членів передплатників, в числі понад 8,600 осіб, з датою 1-го січня 1983 року, або черговою після цього датою платити вкладок цих членів.

4. Підвищено з 1-им січня 1983 року вікові межі та суми для забезпечування без лікарських оглядів. Згідно з ними, члени можуть забезпечитися без лікарських оглядів на такі максимальні суми і в таких вікових межах:

\$50,000 до віку 40 років
25,000 до віку 45 років
10,000 до віку 50 років
5,000 до віку 55 років
3,000 до віку 60 років
1,000 до віку 65 років

5. Знесено межі максимальних сум забезпечення так, що сума забезпечення з лікарськими оглядами не має обмежень, та укладено відповідний договір з реаскураційною установою для реаскурації аплікантів на високі суми забезпечення.

Досі не закінчено старань про апробату забезпеченими урядами стейтів і провінцій, в яких ведемо забезпечення підприємств, нових друків грамот із відповідними до законів і вимог чистоти текстами.

Вже започатковано старання перевести знижку вкладок за наші теперішні грамоти акцидентного забезпечення та термінові грамоти класу Т-5 і Т-10.

НАШІ ПЛАНИ НА НАЙБЛИЖЧЕ МАЙБУТНЄ

У слід за ревізією-знижкою вкладок акцидентного і термінового забезпечення ми плануємо перевести ревізію вкладок, зворотних вартостей, дивіденд та організаційських винагород усіх інших класів нашого забезпечення, щоб наші вкладки забезпечення стали більше конкурентними та відповідали потребам теперішнього ринку життєвого забезпечення. Ця ревізія, як і нові плани — класи забезпечення, що їх плануємо впровадити, будуть базовані вже на нових таблицях смертності з 1980 року. З ревізією вкладок і впровадженням нових класів забезпечення вирине потреба виготовлення нової книжки вкладок і зворотних вартостей (рейт бук), як також нових пропагандивних матеріалів про новий забезпечений товар УНСОЮЗу. Тоді теж буде на часі введення акумуляції дивіденд та набути за дивіденди виплаченого забезпечення до вибору членам, які не хотіли б виплати дивіденди готівкою.

З побільшенням числа планів-класів забезпечення та введенням ряду новостей у союзному забезпеченні стане це більше актуальною потребою вербування нових організаторів, їхній професійний вишкіл та навіть виготовлення для них підручників продажу забезпечення і пропагандивних матеріалів, що належить до чергових проблем і планів головного організатора.

В усіх цих справах ревізії вкладок, нових планів забезпечення та організаційних відділів ми, члени Головного Екзекутивного Комітету, ряд розмов і консультацій з фахівцями комерційного життєвого забезпечення, як теж з нашими актуаріями.

Також почали ми ще перед 30-ою Конвенцією пошукування за новими компютерами для модернізації бюрової праці і покращання нашої забезпеченої служби. Ці компютери стають для нас чим раз більше потрібними вже тепер із новими вимогами забезпечених урядів ряду стейтів виготовляти для аплікантів на забезпечення характеристики пропонованих грамот („діскловжур стейтментс“), як теж для виготовлення друкованих на компютері пропозицій забезпечення з вкладками, зворотними вартостями і дивідендами, якими користуються продавці комерційного забезпечення. Ці компютери стануть для нас кончеютою із ревізією вкладок, введенням нових планів забезпечення та інших новостей. Тому члени Головного Екзекутивного Комітету, затрунени в Головній Канцелярії, відбуду ряд зустрічей з фахівцями компютерського діла та відідали вже ряд установ, які продають, чи винаймають компютери, або виконують на них різні праці згідно з домовленнями. Відідали ми теж один братський союз, який саме завіз у себе нову компютерську систему.

Всі ці плани змін і новостей у забезпеченому підприємстві та впровадження нової компютерської системи в УНСОЮЗ повинні бути здійснені рівночасно, чи рівнобіжно. Вже такі для кращого представлення цих планів подаю їх вишу у певному порядку, за чергою їх сподіваного здійснення:

1. Закінчити старання про апробату в усіх стейтах і провінціях нових форм грамот, які відповідають вимогам чистоти.

2. Вести знижені вкладки за грамоти акцидентного забезпечення та знижені вкладки і дивіденди за грамоти термінового забезпечення класу Т-5 і Т-10.

3. Перевести ревізію вкладок та зворотних вартостей всіх інших наших грамот забезпечення на базі найновіших таблиць смертності з 1980 року.

4. Вести нові плани забезпечення, згідно з рекомендаціями фахівців забезпечення та наших актуаріїв.

5. Виготовити нову книжку вкладок і зворотних вартостей із ставками дивіденд та можливостями її акумуляції або закуплення за неї виплаченого забезпечення.

6. Закупити, або винаймати відповідні для нашого діловодства компютери і перевести на наше забезпечення діловодство на нову компютерську систему. У випадку домовлення про злук з УБС із УНС перевести на таку ж компютерську систему діловодство УБС.

КІНЦЕВІ ЗАВАГИ

Подані в цьому звіті інформації про нашу працю і заходи для модернізації та поширення нашого забезпеченого діловодства це не мрії, а конкретні плани, здійснення яких можливе тоді, коли ми не забуватимемо, що ключем до нашого поступу все таки є людина. Маємо на думці людей на праці для УНСОЮЗу в терені — по Відділах та Округах, на постах професійних організаторів, і в нас у Головній Канцелярії. Про це треба завжди пам'ятати і робити все можливе, щоб нам ніколи не бракувало людей до праці. Бо тільки тоді скріплений УНСОЮЗ може краще служити своєму членству, українській громаді та нашому поневоленому українському народові, який нашої збільшеної допомоги чекає та її конечно потребує у своїх змаганнях до волі і незалежності. Ми не можемо ні на хвилину забути, що вже основники нашого Українського Народного Союзу виразно підкреслили в його основній грамоті, що УНСОЮЗ має служити „не хлібом єдиним“ — не лише матеріальним забезпеченням свого членства, але в першу чергу духовним і культурним користям для членства та допомогою рідному братові, а зокрема братові в Україні.

Різдвяно-Новорічний привіт і побажання з Лорду

Дорогі Браття і Сестри в широкому світі та на рідній Україні! Цей Різдвяно-Новорічний привіт та побажання пересилаю вам із чудодійного Лорду, з нашої української церкви-красуні, що ви збудували в честь Непорочно-Зачатої Діви Марії. Знайте, що Матінка Божа вас любить, молиться за вас, лікує та святими ласками спомогає. Як у минулих роках, так само і цього року в імені Українського будівельного комітету звертаюся до вас усіх із щирим проханням нече б до своїх добрих парафіян, щоб не забували про великі потреби для храму Препорочної Діви Марії, який починаємо розмальовувати, щоб наша українська святиня в Лорді цілому світові голосно говорила, що Україна християнська, що наш народ вірний Ісусові Христові, що українці люблять Пречисту Діву Марію і для Неї шире жертвують свою молитву, працю і матеріальну допомогу.

Вашу щедру коляду, щедрику, ці новорічний калач, проситесь пересилати на такі адреси: Америка — Selfreliance Federal Credit Union, 2351 W. Chicago Ave., Chicago, Ill. 60622, c/o Rev. Wasyly Pryjma, Account No. 20863, U.S.A. Канада: St. Mary's (Toronto) Credit Union Ltd., 832 Bloor St. West, Toronto, Ont. M6G 1M2, c/o Rev. Wasyly Pryjma, Canada; Франція: L'Abbe Pryjma Wasyly, 27 Rue Adolphe-Colloboite Postale 3168, 31027 Toulouse Cedex, c.s.p. 613-26A, Toulouse, France.

Храм Непорочно-Зачаття Діви Марії в Лорді — це наша гордість і слава, гідна пам'ятка 1000-літнього ювілею християнської Русі-України, то є наш всенародний скарб, твердиня і живий свідок української-християнської культури поміж народами світу. Пишуть мені з Чикаго, що пані Ірина Гаєцька, яка з групою українських студентів цього року відвідала Європу, висвітлювала прозирки із своєї подорожі. Всі образи були гарні та гідні уваги, але коли появилися прозирки українських давчати на національних строях білих нашої церкви в Лорді, коли глядачі побачили поміж тисячними масами паломників нашу групу із священником, українськими прапорами білих чудової Гроти, то зірвалася буря оплесків, спонтанного підйому українського релігійного духу та захоплення. Люди з одушевлення та радості обтирали слюзи з очей та висловлювали побажання, щоб той фільм був продемонстрований по всіх церквах у Чикаго.

А ось вам другий, не менш зворушливий і пропам'ятний образ із нашої України. Розказувала мені пані Анна, що цього року відвідала у Львові свою рідню. Одного дня пішла до церкви св. Юра у Львові, розказує пані Анна, — та й від великого зворушення слова не може промовити, лише плаче та молиться. Напроти мене велика група наших вірних кичить на колінах та й молиться, аж встас один з них та й голосно заповідає: тепер відмовимо вервицю до Пречистої Діви Марії в Лорді та в наміренні за Українську Церкву у цьому відпустовому місті, та й за тих усіх, що тую нашу церкву будують. Коли ж молитва була закінчена, — розказує пані Анна, — я приступила до тих людей, та й кажу: дякую вам, добрі людиночки, за вашу щирю молитву за мене, бо я також є співбудівницею нашої церкви у чудодійному Лорді, я була на її посвяченні, я в ній молилася, нею радію і я, і мої діти, і внуки. Всі люди мене там обступили, розпитували, як свою рідню землячку, та казали передати привіт для всіх тих, що відпразнилися на вісній вчорнік у так славному на цій світ Марійському відпустовому центрі. Та заповідали щодня молитися за всіх жертводавців. Чи ж може бути більша заплата, дорогий браття і сестри, як щира молитва та слюзи радості і зворушення наших рідних на Україні, які ждуть від нас великих діл на прославу Господа Бога, Пречистої Діви Марії та нашої поневоленої батьківщини України!

Лорд, грудень, Празник Непорочно-Зачаття Пресвятої Богородиці

о. Василь Прийма

ЗВЕРНЕННЯ

Української Ліги проти Знезаслання у справі допомоги Сергієві Ковальчукові.

Українська Ліга Проти Знезаслання, яка вже п'ять років активно бореться за незалежне правне поступовання і справедливість у денатуралізаційних процедурах проти американських громадян українського походження, просить про фінансову допомогу для покриття коштів, з'явлених з правною обороною Сергія Ковальчука. Преса звітувала уже давніше про те, що суддя федерального дистриктового суду відібрав Ковальчукові американське громадянство і тепер оборонець С. Ковальчука висів апеляцію до вищого суду. Такі апеляції потягають за собою нові судові кошти, тому допомога наших громадян є дуже бажаною. Пожертви на цю ціль просимо вислати на адресу: Ukrainian Savings and Loan Ass'n, 1321 W. Lindley Ave., Philadelphia, Pa. 19141, account 6321.

Громадян, які хотіли б допомогти Українській Лізі Проти Знезаслання у її праці, просимо вислати пожертви на адресу: AADU, P.O. Box 2142, Jenkintown, Pa. 19046.

Українська Ліга Проти Знезаслання

Книга про Олександра...

(Закінчення зі ст. 2)

У інших свідченнях про те, як Лотоцький вмів співпрацювати з дітьми інших перекладачів (хоч, «ні інтриг, ні підлости людям він не прощав»), тож займав високу становища однаково у Гетьманській Державі і в УНР. Бувши посланцем, «своєю спокійною вдачею і умінням жити з людьми завоював (...) різноманітні сфери отаманської столиці» (І. Токаржевський).

Вмівши жити з людьми, получавалося з самопошаною; так відмовився від пропозиції польського уряду стати сенатором, бо для цього треба було прийняти польське громадянство. Самопошана виявлялася і в особистій точності: «Він мусів бути господарем свого часу. Кожен час мав свою програму. На кожне засідання, громадське, наукове чи політичне він заготовлював (...)», що треба було обміркувати, намічати силу справ, які треба виконати. Сам він за цим списком виконував їх ретельно» (О. Шульгин, «Ліпшаві праці»).

У «Збірнику»... не помінено й гідну подяку пам'яті Лотоцького, що виявилось також у книзі його «Споминок». Як мемуарист, Лотоцький, залишив унікальний твір з великим багатством історичного матеріалу (І. Кедрин, «Чудова книга»), де пересуваються події, з кількох десятих літ, галереї постатей, вичерпуючі особисті характеристики чоловіків дітяч (З. Пеленський, «Мемуаристика великого стилю»).

Дисципліна праці змушувала шукати придатних для писання місць, якщо це вдома було неможливе (Митрополит Мстислав, «Квітка на могилу...»). Так творилися його найбільші праці, що торкаються устрою Церкви. Справам Церкви Лотоцький присвятив багато уваги і про це у статтях Митрополита Мстислава, єпископа Анатолія Дубнянського, А. Власовського. Інші заходи Лотоцького, — для унезаслання заборони українського слова, — освітлені у статті О. Прицака. Переважання не пригасило його життєрадісності й О. Шульгин згадує, що і перед смертю, «був він повний сил і тієї невичисленої енергії, яка була йому і, здається, тільки йому одному властивою». Навіть по усіх катастрофах, у матеріальній нужденності на чужині, «ні гумор, ні віра в нашу справу його не покидала» (П. Зайцев). Заслуга у тому й вірного товариша його життєвого шляху, його дружини Німфодорі Медведівни, що про неї тепло згадав у «Збірнику» В. Прокопович.

Укладачі Бібліографії, у співпраці з Б. Гошовським, продовжили її на посмертній публікації, — переважно передруки та на галки і рецензії на твори Лотоцького 96 позицій.

«Збірник» завершується уривком великої статті Богдана Ішовського, яка, опублікована колись повністю, буде джерельною про «Людину праці».

ЗНЕЗАСЛАНІЙ КОЛИШНІЙ наслідник Мао Зедонга Гуа Гуо-фен разом з донькою Мао відвідали мавзолей Мао в Пекіні з нагоди 90 річчя з дня народження Мао. Одна із гонимих гонимців покінчила з собою. Газета вважає, що спроба самогубства була протестом проти сьогоднішніх правителів Китаю та їх переслідування та знезаслання і уа.

Тож, лицарем праці і обов'язку окреслив Лотоцький у давній статті Д. Дорощенко (ця стаття, як і частина вміщених у «Збірнику», — передрук), а лицарем української книги назвав його Б. Гошовський.

Неперестанна творчість О. Лотоцького виявлена також його друкованими творами, що їх дбайливо закріплено у бібліографіях: Олександр і Борис Лотоцькі, «Друковані праці» (517 позицій) та Б. Лотоцький, «Частини бібліографії».

Перший друкований твір Лотоцького датований 1891 роком, останній — 1939 роком. Перевір у писанні було. У перших роках — вірші, оповідання (також переклади) та твори для дітей. У 1893 році, маючи 23 роки, публікує наукові статті, — про В. Гречуленка та про економіку Поділля. Далі — праці історії Церкви у таких поважних журналах, як «Київська Старина» та «Записки» НТШ. Одночасно статтями російською мовою інформував російського читача (та й українського, поскільки інших шляхів дити до широкого читача не було) про українські справи. 1911 року виходить чотиритомна для дітей — понад 500 сторінок, 100 малюнків — «Вінок». Також кожний рік по кілька або й декілька публікацій, між ними багато розділів у таких важливих виданнях, як «Государственный контроль», «Галичина, Буковина, Угорська Русь» (1914 і 1915 рр.) та «Український вприс» (три видання у рр. 1915-1917). У роках державності — різні основні документи, між ними про автокефалію Церкви, у французькій мові збірник, «Україна» та брошура турецькою мовою, «Туреччина і Україна». На еміграції — науково-політична публіцистика (шоденник, українська трибуна й ін.); у Чехії друкує також чеською та французькою мовами; 1926 року приносить 31 позицію його публікацій. Наступна — Варшавська — доба позначена посиленою науковою творчістю («Автокефалія», «Українські джерела церковного права», «Сторінки минулого», «В Царгороді»).

Укладачі Бібліографії, у співпраці з Б. Гошовським, продовжили її на посмертній публікації, — переважно передруки та на галки і рецензії на твори Лотоцького 96 позицій.

«Збірник» завершується уривком великої статті Богдана Ішовського, яка, опублікована колись повністю, буде джерельною про «Людину праці».

ЗНЕЗАСЛАНІЙ КОЛИШНІЙ наслідник Мао Зедонга Гуа Гуо-фен разом з донькою Мао відвідали мавзолей Мао в Пекіні з нагоди 90 річчя з дня народження Мао. Одна із гонимих гонимців покінчила з собою. Газета вважає, що спроба самогубства була протестом проти сьогоднішніх правителів Китаю та їх переслідування та знезаслання і уа.

В 1980 РОЦІ ДВА МІЛЬЙОНИ ОСІБ БУЛИ ПОРАНЕНІ або забиті в наслідок насильних злочинів. Злочини настільки збільшилися, що американський громадянин, особливо у великому місті, дослідно кожної хвилини і в кожному місці є наражений на небезпеку втрати життя чи здоров'я, — говориться у 112-сторіковому звідовленні Департаменту справедливості щойно опублікованому. Вмичає минуло три роки і число злочинів зросло, або, як кажуть спеціалісти, «удосконалюється». За винятком самогубств, жертвами злочинів стають вільності чоловіки, дуже часто 24 роки і молодші, а пізніше 65-річні і старші. Більшість злочинів доконують чоловіки, головню молоді люди, ніжче 20-го року життя. Тільки одну третю злочинів зголошують на поліції. В 1981 році поліція і ФБІ перевели 10,8 мільйона арештів. Звідомлення подає багато більше подробиць злочинства в ЗСА.

Листи бл. п. Митрополита В. Липківського

Українська книжкова скарбниця збагатила ще одним цінним і гарним виданням — «Листи Митрополита В. Липківського, 1933-1937».

Видані листи Митрополита В. Липківського були написані до бл. п. о. Петра Масвського в Канаду. Отець П. Масвський упорядкував їх для видання, написав передмову та оформив книгу до друку. «Листи» вийшли книжкою вже після смерті о. Масвського і їх видав Братство ім. Митрополита В. Липківського і увів наклад (500 примірників) подарувало Комітетові побудови пам'ятника Митрополиту В. Липківському для придбання фондів на будову пам'ятника.

Книга складається з трьох розділів: Листи друком, Листи оригінали (фотокопії), і Листи і Передмова в перекладі англійською мовою. Поміж ілюстраціями є гарна злістком і виглядом історична пам'ятка — грама-тичеський о. Петра Масвського Митрополитом Липківським, підписана Митрополитом.

У вступному слові о. Масвський пише: «Видання цих «Листів» є одним із трьох творів Митрополита Василя, що вийшли друком. А решта цінних творів, що вийшли з-під його пера, не тільки не були друковані, але безслідно пропали».

«Листувався я з Первосвященником нашої Церкви від 1933 до 1937 року, коли Митрополита арештували і за-слано невідомо куди. З Митрополитом Василем я був досить близько знайомий, бо працював кілька літ в канцелярії ВПЦРаді й часто зустрічався з ним, а також вітав його кілька разів у своїй парадії в Києві».

«Одержав я від Митрополита 19 листів, з них 10 з Києва, а 9 з Олександрівської Слободи Київського повіту, куди було заслано його без права переїзду. Зогляду на недостатню наперу, листи були писані густо і

дуже дрібним почерком. З головніших тем, порушених у листах, є такі: а) опистяжжого тогочасного життя Митрополита; б) відомості про стан нашої Церкви в Україні; в) реакція Митрополита на спробу позбавити волі нашу Церкву в Америці і Канаді й відійти від становища Рідної Церкви (1921) в Україні; г) автобіографія Митрополита; г) пояснення до деяких принципів Уставу церковного — відправ, обрядів, тексту Богослужбного і т. п. д) про складання й пересилку поштою проповідей і листів з Києва до Канади».

Крім цих перелічених тем листи промішують особистістю Митрополита Василя. Кожне речення доповнює портрет Великої Людини, яка, хоч роками була змушена жити у нужді, відірвана від Церкви і людей, протсе духовно залишилася Великою Митрополитом.

Зовнішній вигляд книжки також дуже гарний. Темно-синя обкладинка оздоблена витиснутим золотом: багата, декоративна рамка, яка вміщує емблему УАПЦ 1921 року, маленький портрет Митрополита та стилеві написи українською і англійською мовами.

Книга «Листи» дуже наддається бути цінним подарунком з нагоди свят Різдва та Великдня. Для старших читачів вона буде рідним подумом пережитих часів; для молодших — це дороге джерело історії України. Увесь прибуток з книжки призначений на закінчення будови пам'ятника Митрополиту В. Липківському та для видання пропам'ятної книги з нагоди будови пам'ятника. Ціна «Листів» (включно з пересилкою) — 15 американських доларів. Чеки слід вписувати на Metropolitan Lypkivsky Fund No. 760 та пересилати до: Letters, 8600 Buckhannon Dr., Potomac, Md. 20854.

Діловий Комітет Побудови Пам'ятника

Авторський вечір Ніни Мудрик-Мриц

Дванадцятого листопада в галерії Канадсько-Української Мистецької Фундації відбувся авторський вечір Ніни Мудрик-Мриц. Вечір влаштувала Виховна комісія СФУЖ під патронатом Комітету Українок Канади, Відділу Торонто.

Імпрезу відкрила Марія Калініна від КУК, привітала присутніх та вручила корсаж п-і Мриц від жіночих організацій Торонто. Ведення вечора передала вона Оксані Бризгун-Соколик, виховній референтці СФУЖО, яка сердечню представила Н. Мудрик-Мриц, з якою її в'яжуть спомини «...це з-під шатра пластового табору...».

Ніна Мудрик-Мриц є авторкою 14 книжок для дітей та молоді, які сама ілюструвала. Також ілюструвала вона понад 20 книжок інших авторів та видала коло 40 карточок різдвяних, великодніх та для інших нагод. Малі читачі й знають також із дитячих сторінок «Жіночого Світу», «Променя».

Т.Б.

Проф. Г. Грабович виступав на науковому конгресі в Києві

— Професор Григорій Грабович, завідувач першою катедрою української літератури ім. Дмитра Чижевського, член дирекції УНІ ГУ і голова відділу слов'янських мов і літератур Гарвардського університету, взяв участь в IX Міжнародному конгресі славистів, що відбувся в Києві в днях 6-го до 14-го вересня ц.р.

Міжнародні славистичні конгреси відбуваються щорічно, кожного разу за традицією в столиці слов'янської країни і є найважливішими і найбільш репрезентативними форумами славистичних наук. Цьогорічний конгрес був винятково важливий для українців і українців взагалі, бо відбувся вперше в столиці України.

Професор Грабович, який працював науковою помічником в архівах Польщі на стипендії IREX, прибув до Києва як офіційний член американської делегації і як єдиний українець у цій делегації; всіх українців з Заходу було тільки четверо, троє з Канади — невідомо мале число, хоч би в порівнянні з числом українців-делегатів з Заходу на конгресі у Варшаві в 1973 році.

Тема його доповіді, як він прочитав на сесії, що мала заголовок: «Зміна напрямів в слов'янських літературах, як проблема теоретична й історична», яку керував разом з Г. Юнбергом зі Східної Німеччини відомий літературознавець старшого покоління Євген Кирилюк, — була «Між історією і мітом: образ козаччини у польській, російській і українській літературах».

Крім історичних моментів, якими професор Грабович займався вже від кількох років, його доповідь, яка була виголошена українською мовою, розвивала структуральний підхід зокрема до Гоголя і Шевченка. Це власне викликало велике зацікавлення і, по сесії, жваві дискусії з присутніми літературознавцями. На самій же сесії відповідей на деякі тези проф. Грабовича щодо Шевченка, передусім

Проф. Г. Грабович

його символічного коду і питання його мітотворчості, дав з позиції офіційного советського літературознавства сам предсідник Євген Кирилюк. До речі, нещодавно опублікована книжка проф. Грабовича «Шевченко - Митотворець» (The Poet as Mythmaker: A Study of Symbolic Meaning in Taras Shevchenko), була виставлена, як одна з надмірно малого числа американських славистичних видань, на офіційній «конгресовій виставці». Ця виставка, як і всі сесії конгресу, відбувалася в будівлі Київського державного університету ім. Т. Шевченка в головному червоному корпусі, що був спеціально відновлений для з'їзду.

Книжка проф. Грабовича про Тараса Шевченка, як приклад нового неконвенційного і ригористичного трактування великого поета, також викликала багато зацікавлення і багато питань про те, коли з'явиться український переклад.

Між своїми різними іншими проєктами проф. Грабович має працю над українською версією його праці й над другою монографією про Шевченка, що буде досліджувати його психологію.

ФКУ

У великому смутку повідомляємо, що у вівторок, 27 грудня 1983 р. упокоївся на 87-му році життя наш Найдорожчий МАМА І БАБУНЯ

бл. п.

Марія Лобочак Кожемяка

довголітня мешканка 30 років в Брістолю, Пн., народжена в Україні. ПАНАХИДА у п'ятницю, 30-го грудня 1983 р., о год. 7-й веч. в похоронному закладі Koschek and Porter Funeral Home Directors, 990 S. Broad, Trenton, N.J.

ПОХОРОН в суботу, 31-го грудня 1983 р., після Святої П'ятниці в українській православній церкві св. Юрія в Ярдсвіллі, Н. Дж., о год. 9-й ранку на цвинтарі у Morrisville.

Горем прибіти: донька — ТАМАРА ЛЕВЕН, син — ОЛЕКСАНДЕР, 4 внуки і правнуки

У великому смутку повідомляємо Родню, Приятелів і знайомих, що дня 27-го грудня 1983 р. відійшов у Вічність наш Найдорожчий МУЖ, ТАТО І ДІДЗЬО

бл. п.

ДМИТРО КРЯК

народжений на Пемішанщині.

Горем прибіти: дружина — КАТЕРИНА, сини — СТЕФАН І БОГДАН з родинами, 2 сестри, одна сестра і брат в Україні, 2 внуки і 2 внучки

ПАНАХИДА в п'ятницю, 30-го грудня 1983 р., о год. 8-й веч. в похоронному закладі Питині і Питині в Юнйон, Н. Дж. ПОХОРОН в суботу, 31-го грудня 1983 р., о год. 8:30 ранку в похоронному закладі до церкви св. Ів. Христителя в Нідерланді, Н. Дж. 9:30 на українській православній цвинтарі св. Андрія в С. Бавід, Нью-Йорк, Н. Дж.

З глибоким жалем повідомляємо Членство Інституту Дослідів Волині, Товариства Волини та всіх Дружів і Знайомих у вільному світі і в Україні, що 19-го квітня 1983 року упокоївся у Кракові

сл. п. Проф.

Олександр Цинкаловський

автор багатьох праць про Волинь, член наукових і культурних установ, ВІЧНА РОМУ ПАМ'ЯТІ

УПРАВА ІНСТИТУТУ ДОСЛІДІВ ВОЛИНИ

Binnier, Канада

ФУНДАЦІЯ УКРАЇНСЬКОГО ВІЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ЗАСЛУГОВУЄ НА ВАШУ ВСЕБІЧНУ ПІДТРИМКУ! UFU Foundation, Inc. 203 Second Avenue New York, N.Y. 10003

Богдан Кравців ШЕВЧЕНКОВЕ СЛОВО І СЛАВА Антологія перекладів з Шевченка чужими мовами. Ціна: \$7.50 з пересилкою. Мешканців стеїту Нью Джерсі зобов'язує 5% стеїтського податку. SVOBODA BOOK STORE 30 Montgomery Street Jersey City, N.J. 07302

СЛАВА ДАЖБОГУ! СЛАВА УКРАЇНІ! СВІТОВА СВЯЩЕННА РАДА УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ НАУКОВОЇ ВІРИ вітає усіх Українців з Різдовм Світла Дажбожого і бажає всього найкращого у всіх проявах нашого життя. Пізнати самих себе та зрозуміти хто нас поневолив і чому. Земне життя людини керується Законами Божими — Законами Природи, тому їй треба стати вивчати і ними користуватися, бо то є запорука успіху в боротьбі за Волю України. Президія Світової Священної Ради Української Національної Віри. Грудень 10 983-го Українського Національного Року Нью Йорк — Лос-Анджелес — Чикаго, США

КОБЗЯРІВКА в ГАНТЕРІ ВІДКРИТА ЗУСТРІЧ НОВОГО РОКУ 31-го грудня 1983 р., год. 9-та веч. Грає чотири оркестри. Лещетарські з'їзди в першорядній кондиції. Тел.: XENIA MOTEL — (518) 263-4700

ПРИКОРДОННА СЛУЖБА ЗСА вживатиме відтепер, особливо на кордоні між ЗСА і Мексикою, модерну технологію для зменшення числа нелегальних імігрантів, які в минулому масово переходили кордон в пошуках за роботою, а багато з них залишалися в Америці на нелегальному статусі, аж поки їх не перловили члени Служби іміграції і натуралізації. Алан Едсон, високий службовець прикордонної сторожі, заявив, що прикордонники використовуватимуть в Тексасі, по стороні ЗСА, телевізійні камери для слідкування за нелегальними імігрантами і численними контрабандами, які перепачкують до ЗСА наркотики, зокрема кокаїну і маріхуану.

THE UKRAINIAN WEEKLY

We give you the **WHOLE** picture.

domestic news • commentary • politics • editorial • interviews • people • reviews • community news • the arts • scholarship • church affairs • sports • preview of events • special features.

Can you afford not to subscribe?

I would like to subscribe to The Ukrainian Weekly for _____ year(s).
(Subscription rates: \$5 per year for UNA members; \$8 for non-members.)

Name _____
Address _____
City _____ State _____ Zip _____

UNA member: ☐ yes ☐ no ☐ Payment enclosed ☐ Bill me.

THE Ukrainian Weekly

30 Montgomery St. ■ Jersey City, N.J. 07302

УВАГА! ВЖЕ МАЄМО НА СКЛАДІ КНИЖКУ УВАГА!

Володимира Барагури

МЕЧ І КНИГА

ЗБІРКА ІСТОРИЧНИХ І БІОГРАФІЧНИХ Оповідань
ДРУГЕ ДОПОВНЕНЕ ВИДАННЯ з кольоровими ілюстраціями ПЕТРА АНДРУСЕВИЧА і МИХАЙЛА МИХАЛЕВИЧА

Меч і книга — це необхідна допоміжна лектура
при навчанні української мови.
112 сторінок — ціна \$6.00 — порто
Мешканці штату Нью-Джерсі зобов'язані сплатити податку
замовляти

"SVOBODA" BOOK STORE
30 Montgomery Street
Jersey City, N.J. 07302

ТІЛЬКИ 2 ЦЕНТИ ДЕННО

коштує
\$5,000 — \$10,000
забезпечення

АКЦИДЕНТОВОЮ ГРАМОТОЮ
УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО
СОЮЗУ

Такі низькі вкладки для нових грамот
Акцидентового Забезпечення, виданих після
1-го жовтня 1983 року, вносять:

\$6.50 ..... річно
\$3.35 ..... піврічно
\$1.75 ..... квартално
60 ..... місячно

ЦІО ГРАМОТУ МОЖУТЬ НАБУТИ ТІЛЬКИ ЧЛЕНИ
УНСОЮЗУ У ВІСІ 16 до 55 років.

НОВА ПЛАТІВКА ОРКЕСТРИ "ІСКРА"

ІСКРА
Мандрівка по Україні
ІСКРА
A journey through Ukraine

Для бажаючих замовити безпосередньо ціна \$ 6.00 доп.
плюс \$1.50 (кошт пересилки). Замовлення вислати до:

МОЖНА НАБУТИ В УСІХ УКРАЇНСЬКИХ КРАМНИЦЯХ

ІСКРА RECORDS

c/o
O. KUZYSZYN
27 Leick Avenue
Carteret, N.J. 07008
(201) 969-3416
J. PALLYK
78 Gramatan Dr.
Yonkers, N.Y. 10701
(914) 969-7486

Ще один альбом картин

мистця В. Курилика

(С. Г.). Напередодні сьомої річниці смерті (3-го листопада 1977) нашого славного канадського мистця-малювача Василя Курилика (1927-1977) з'явилася ще одна монографія-альбом репродукцій його картин.

Прикінці жовтня н.р. на книгарських полицях з'явилася елегантна корольсько-багряного кольору книжка, 80-сторінковий альбом "Kurelek's Vision of Canada" (Курилик: візія Канади). Пандало дуже старанно Hurting Publishers — Edmonton, а спонзувала Robert McLaughlin Gallery — Oshawa, під кермою Джовні Миррі, яка є одночасно куратором пересувної ретроспективної виставки картин Василя Курилика. Виставка відбувається коштом понад 100,000 дол. з фондів найбільшої канадської забезпеченої компанії Mutual Life Assurance Co. і має об'єкти кількадесяти головних міст Канади. Дві чи три виставки вже відбулися, і наш альбом являється "тихим відгомном" виставок та їхнього каталогу.

В альбомі масмо, крім 48 прекрасних виконаних повнокольорових репродукцій з поясненнями мистця, статтю поеторки, у якій вона не лише оправдується, чому з усіх картин Курилика вибрала тільки красиви. Крім цього, є дві довідки мистця, в яких він згадав свій нелегкий життєвий шлях та пояснив, чому малював такі, а не інші картини. Треба знати, що Василь Курилик був глибоко релігійною людиною, що знайшов свій відгомін у його мистецькій творчості і за те незліблюди його ліберальні кола.

Як доказ його релігійності

ти може послужити величезна серія — 160 великих картин страстей Христових. У своїх довідках Курилик, як звичайно, вилітає українські елементи. Він між іншим ще і ще раз писав, що є гордий із свого канадського громадянства, як і зі свого українського походження. Про прив'язання до свого народу каже факт, що в 1969 року він поїхав на Україну, точніше на Буковину до села Борівці, звідкіль походив його батько, і хотів би згодити утримувати на картинах, але совєтська адміністрація обмежила час його перебування, що не міг здійснити своїх бажань. Вкінці, під час його багаторічних поїздок, присутні були до сліз зворушені, коли в домі побачили Покійного у вишиваній сорочці. Всі розуміли, що любляча дружина (англійка) відчула, як має вирядити на вічний спочинок свого вірного товариша життя.

Але вернімось до нашого альбому та посередньо до виставки, чи пак виставок. Хоча куратор виставки старалася пояснити, чому вибрала картини тільки з красивими, все ж таки критики цього оправдання не прийняли, бо, на їх думку, така розв'язка тільки звужує мистецький діапазон Василя Курилика. Мистецтво у своїй творчості, на їхню думку, цікавився природою — красивими, але він дуже пильно слідував, як людина, сприймає її красу чи жорстокість, та які висновки з цього робить у своєму житті.

Були ще й інші критичні зауваги, але, не зважаючи на те, цей альбом вартий нашої уваги. Ціна книжки 19.95 дол.

УКРАЇНСЬКА СВІТЛИЧКА ДОПОМАГАЄ БАТЬКАМ
ВИХОВУВАТИ ДИТИНУ.

Увага! Увага!
УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ
приймає негайно на різні околиці
Америці і Канади

ОБЛАСНИХ ОРГАНІЗАТОРІВ

Постійна праця. Запевнена платня. Соціальне, життєве забезпечення. Пенсійний фонд. Вакації.

Досвід продажу життєвого забезпечення побажаний. Інших переважок. Скористайтеся з цієї нагоди без ніяких зобов'язань.

ЗГОЛОШУЙТЕСЯ ЛИСТОВО або ТЕЛЕФОНІЧНО
UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION
P.O. Box 17-A — 30 Montgomery Street
Jersey City, N.J. 07303
Tel.: (201) 451-2200.

ЗМІНА АДРЕСИ

До Адміністрації "Свободи"

30 Montgomery Street ■ Jersey City, N.J. 07302

Прошу змінити мою адресу:

"Свободи" ☐ "Українського Тижневика" ☐
"Веселки" ☐

Моя СТАРА АДРЕСА була:

Число Відділу (якщо член УНС) _____
Ім'я і прізвище _____
Адреса _____

Моя НОВА АДРЕСА така:

Ім'я і прізвище _____
Адреса _____

На зміну адреси проситься
ОБОВ'ЯЗКОВО ДОПУСТИТИ \$1.00.

На дарунок для дітей!

НЕ ВИТРАЧАЙТЕ ГРОШЕЙ НА НЕПОТРЕБНІ ЗАКУПИ
ДЛЯ ДІТЕЙ!
НЕ РОБІТЬ КРИВДИ ДІТЯМ — ВНУКАМ!
ПЕРЕДІЛАЙТЕ

Ілюстрації виходять кожного місяця у Визначенні "Свобода" закладом Українського Народного Союзу. Річна передплата у ЗСА — 8.00 дол., у інших країнах — рівнозначна цієї суми. Для членів УНС — 5.00 дол. Ціна окремого числа 75 центів. Ціна піврічного числа — 1.00 долар.

"THE RAINBOW" — "VESELKA"
30 Montgomery Street Jersey City, N.J. 07302

Виставка...

(Закінчення зі ст. 2)

(Зліва) мгр Е. Басюк, Т. Т. Басюк та А. Кульчицька

лювали становила 3,500 квадратних кілометрів. Очевидно, що під сучасну пору зайшла зміна в статистичних даних, так що українців збільшилося на кільканадцять тисяч, але територія, що її вони заселяють залишилася такою самою.

Відвідувачі виставки з цікавістю приглядалися схематичній мапі Словаччини, на якій була позначена територія заселена лемками і тільки ті села, у яких знаходяться церкви, показані на виставці. Майже всі ці церкви існують ще і досі.

Церкви Пряшівщини є здебільша збудовані на формі своєрідного лемківського типу. Подібно як на Закарпатті, так і на Пряшівщині бані церков і високі дзвіниці є збудовані на західно-католицький зразок. Найстаріший тип церков зберігся на Бойківщині, а також зовсім подібні до бойківського типу будови збереглися в нас у найстаріших пам'ятках дерев'яного будівництва в Трочанах біля Пряшева, де знаходиться церква, що існувала вже в XIV сторічч і була перебудована в 1739 році. Приходиться ствердити, що найбільше мистецьких пам'яток має нам церковне будівництво.

Оглядаючи на виставці ці чудові малюнки старих церков, ми з дружиною Вірою довго дискутували над цим, скільки праці й труднощів вносила вклада в процес розмальовування 45 церковних об'єктів Пряшівщини, на те, щоб розбудити в людських серцях приспану любов і турботу за нашим давнім і минулим, але як же дорогим нашому збільшеному серцю.

За цей короткий час, що ми його провели в УН-Музеї, ми оглянули не тільки по-мистецьки виготовлені акварелю малюнки церков, але і 20 картин чудово-прекрасних і різноманітних польових квітів. Картини цих квітів, як по-любові дівочки, айстри, ромени, будячки та інші, мов живі квіти на полях, перепліталися із картинами дерев'яних церков, утворюючи разом надзвичайно гармонійну цілість. Тож ми насправді були захоплені їхньою красою так, що ми мовчки, на хвилину забувши, уявляючи собі, що ми знаходимося у пантеоні мистецької краси.

Зближаючись до висновку щодо картин, які малювала мисткиня Тетяна Т. Басюк, хотілося б спонукати цю здібну мисткиню-малювачку, щоб вона постаралася зібрати всі наші церкви в Америці й Канаді, які також мають свою величезну архітектурну і мистецьку вартість. Крім цього вони є дорічком заокеанської батьківщини, якої, історичних слідів у майбутньому, шукають історики з України. Відомості про наше життя і діяльність, глядучи покоління будуть знаходити в архівах наших національних музеїв, які ми повинні збудувати для збереження зафіксованої нашої діяльності тут на поселенні, далеко від рідних українських кордонів.

Добре зробив заряд УН-Музею в Чикаго підумали керівництвом директора Музею мгра Е. Басюка, що улаштував виставку Т. Басюк. Такі виставки повинні уряджувати більше, а при цій нагоді, наше громадянство буде більше запізнаватися з нашим музеєм, та його печунами і необхідними потребами.

На закінчення цього звідомлення, що годиться згадати, що невтомна Анна Кульчицька, яка цікавиться різними галузями нашого мистецтва і деякі з них досліджує (народний одяг і вишивку), допомагала Т. Басюк у підшукуванні потрібних матеріалів, на основі яких виникла ця нова збірка про дерев'яну церковну архітектуру Пряшівщини.

Проф. д-р Михайло Біда

НЕВІДПОВІДНІ ЗАГОЛОВКИ

У зв'язку з технічними труднощами під час лонки щоденника "Свобода" у числах 245 і 246 поміщено дописи з невідповідними заголовками. Допис про Листопадову академію у Мюнхені ("Свобода" ч. 245 з 24-го грудня 1982 року) вміщує дописи під заголовком "Вшанували пам'ять творців Листопадового чину". Заголовок допису О. Захарова (ч. 246 з 28-го грудня) має бути — "Сан Франсіско вшановує пам'ять жертв голоду". — Ред.

Любов Колеська
ДЗЕРКАЛА
НОВЕЛ
Ціна: \$13.00 з пересилкою.
Мешканці штату Нью-Джерсі зобов'язані сплатити 5% ставку податку.

SVOBODA BOOK STORE
30 Montgomery Street
Jersey City, N.J. 07302

Вступайте в члени УНСоюзу!

КОЛИ ПОДорожуєТЕ:

• АВТОМ власним або чужим
• АВТОБУСОМ
• ПОЇЗДОМ
• ЛІТАКОМ
• ЧИ КОРАБЛЕМ

всюди і завжди хоронить Вас

акцидентова грамота
УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ!

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

МАРІЯ РОМАНОВСЬКА, член УНС Відділу 287-го Т-ва "Сини України" в Джерсі Сіті, Н.Дж., померла 13-го жовтня 1983 року на 89-му році життя. Нар. 1894 року в Україні. Членом УНС стала 1923 року. Залишила в смутку доньку Анну Бледсо, двох внуків і трох правнуків. Похорон відбувся 15-го жовтня 1983 року на цвинтарі Воррен Сміт в Джерсі Сіті, Н.Дж.

Вічна Їй Пам'ять!
Богдан Ясінський, секр.

ВОЛОДИМИР ЮЛІАН БУРАК, член УНС Відділу 324-го Т-ва "Мир" у Філадельфії, Па., помер 17-го жовтня 1983 року на 63-му році життя. Нар. 19-го квітня 1920 року в Філадельфії, Па. Членом УНС став 1938 року. Залишив у смутку дружину Марію. Похорон відбувся 20-го жовтня 1983 року на цвинтарі в Вест Лорел Гілл, в Балті Сінні, Філадельфії, Па.

Вічна Їй Пам'ять!
Секретар.

МАРІЯ ЛІП, член УНС Відділу 155-го Т-ва "Чорноморська Січ" в Перт Амбоні, Н.Дж., померла 20-го жовтня 1983 року на 70-му році життя. Нар. 1913-го року в Нью Джерсі. Членом УНС стала 1933 року. Залишила в смутку доньку Варвару Іванівну. Похорон відбувся 24-го жовтня 1983 року на Українському католицькому цвинтарі в Говпліні, Н.Дж.

Вічна Їй Пам'ять!
Меланія Люренс, секр.

СТАНІСЛАВ МОТРОВИЧ, член і секретар Відділу 295-го УНС ім. св. Духа в Акроні, Огайо, помер 21-го жовтня 1983 року на 56-му році життя. Нар. 15-го грудня 1926 року в Ляхівці, Станіславів, Зах. Україна. Членом УНС став 1951 року. Залишив у смутку дружину Анну, доньку Софію Барбер і Рона Еггер, трох внуків і сестру в Україні. Похорон відбувся 24-го жовтня 1983 року в Акроні, Огайо.

Вічна Їй Пам'ять!
Геноведа Жеребник, секр.

КАТЕРИНА СЕМЕНЯК, член УНС Відділу 448-го Т-ва "Самопоміч" в Монреалі, Кве., померла 5-го жовтня 1983 року на 71-му році життя. Нар. 1912 року в селі Улязі, пов. Любачів, Західна Україна. Членом УНС стала 1962 року. Залишила в смутку мужа Андрія, двох синів — Ярослава і Михайла — з родинами, п'ятеро внуків і дві сестри в Україні. Похорон відбувся 8-го жовтня 1983 року на цвинтарі Кот де Неж в Монреалі, Кве.

Вічна Їй Пам'ять!
Секретар.

МАРІЯ ФЕДИК, член УНС Відділу 234-го Т-ва "Запорозька Січ" в Елізабеті, Н.Дж., померла 15-го жовтня 1983 року на 59-му році життя. Нар. 1923 року в Дубові, пов. Тернопіль, Україна. Членом УНС стала 1958 року. Залишила в смутку мужа Богдана, дітей Михайла і Мирослава, батьків Івана і Ірину Лантуг, брата Івана, ближчу і дальшу родину в Україні. Похорон відбувся з української католицької церкви св. Володимира в Елізабет на цвинтарі св. Терези в Равей, Н.Дж.

Вічна Їй Пам'ять!
І.Іваник, секр.

МАРІЯ СКЕРЧАК, член УНС Відділу 264-го Т-ва "Український Тризуб" в Карнегі, Па., померла 22-го жовтня 1983 року на 64-му році життя. Нар. 1-го лютого 1920 року в Карнегі, Па. Членом УНС стала 1937 р. Залишила в смутку мужа Івана, батька Антона Шербу, синів Івана, Василя і Володимира, братів Івана і Павла внука і правнучку. Тіло спалено в Крідсфілді, Огайо.

Вічна Їй Пам'ять!
Секретар.

МАРІЯ ЗВЕНИСЛАВА ВОРОНЯК, член УНС Відділу 15-го Т-ва "Україна" в Вашингтоні, померла 4-го листопада 1983 року на 63-му році життя. Нар. 1920 року в Львові, Україна. Членом УНС стала в 1937 році. Залишила в смутку мужа Олександра, брата Бориса Пачовського з родиною та дальшу і ближчу родину в Америці, Польщі та в Україні. Похорон відбувся 7-го листопада 1983 року на цвинтарі Мт. Олівет в Квінсі, Н.Й.

Вічна Їй Пам'ять!
Остап Зитко, секр.

АННА БАЛЕСЬКА, член УН Союзу Відділу 37-го С-ва "Любов" в Елізабеті, Н.Дж., померла 5-го листопада 1983 року на 86-му році життя. Нар. 1897 року в Україні. Членом УНС стала в 1950 році. Залишила в смутку шість внуків і шість правнуків, та дальшу родину, три дочки — Анну Мейдос, Олену Федосію Марію Мейдос. Похорон відбувся 7-го листопада 1983 року на цвинтарі св. Терези в Колонії, Н.Дж.

Вічна Їй Пам'ять!
Ольга Осередчук, секр.

ПАВЛО МАЛИНОВСЬКИЙ, член УНС Відділу 352-го ім. св. Архистратига Михаїла в Честері, Па., помер 8-го листопада 1983 року на 56-му році життя. Нар. 1927 року в Галичині. Членом УНС став 1972 року. Залишив у смутку дружину Розалію, дочку Дарію, сина Івана, Тетю М. Шудяк, кузину Василя та дальшу родину в Україні. Похорон відбувся 12-го листопада 1983 року на цвинтарі Непорочного Серця в Ливуді, Па.

Вічна Їй Пам'ять!
Я. Шербак, секр.

ВАСИЛЬ КОШМАН, член УНС Відділу 58-го в Юніті, Н.Й., помер на 88-му році життя. Нар. 1894 року в Київщині, Україна. Членом УНС став 1950 року. Залишив у смутку дружину Любов, сина Ігоря з дружиною Марією та двох внуків Віктора і Олександра, також родину в Україні. Похорон відбувся 15-го листопада 1983 року на цвинтарі св. Андрія в Сант Бавід Брукс, Н.Дж.

Вічна Їй Пам'ять!
Марія Ковалевська, секр.

НЕНСІ МАТРУШИН, член УНС Відділу 305-го в Матані Сіті, Па., померла 11-го листопада 1983 року на 83-му році життя. Нар. 2-го січня 1897 р. в Україні. Членом УНС стала в 1938 році. Залишила в смутку доньку Марію. Похорон відбувся на українському цвинтарі в Бетлегемі, Па.

Вічна Їй Пам'ять!
М.Гентон, секр.

МАРІЯ БЗОВА, член УНС Відділу 32-го ім. О.Олжича в Філадельфії, Па., померла 21-го листопада 1983 року на 64-му році життя. Нар. 1919 року в Україні. Членом УНС стала в 1968 році. Залишила в смутку приятеля. Похорон відбувся на цвинтарі св. Марії в Філадельфії, Па.

Вічна Їй Пам'ять!
Володимир Яців, секр.

Е. МИХАЙЛО БАРНА, член УНС Відділу 63-го Т-ва "Січ" в Форд Сіті, Па., помер 24-го листопада на 76-му році життя. Нар. 29-го січня 1907 року в Форд Сіті, Па. Членом УНС став 1925 року. Похорон відбувся 28-го листопада 1983 року на Українському цвинтарі в Форд Сіті, Па.

Вічна Їй Пам'ять!
Михайло Турко, секр.

ДО ВИПАЙМУ

ДО ВИПАЙМУ
4-ри КІМНАТИ
в Ірвінгтоні, Н. Д. Ж.

Дзвонити від 10 ранку до 8 веч.
Тел.: 371-1768

FUNERAL DIRECTORS

LYTWYN & LYTWYN
UKRAINIAN
FUNERAL DIRECTORS
AIR CONDITIONED

Обслуговування в ЧЕСНО. Our Services Are Available Anywhere in New Jersey. Також займаємося похоронами на цвинтарі в Бавнд Брукс і перенесенням тілні останків з різних країн світу.

UNION FUNERAL HOME
1600 Stuyvesant Avenue
(corner Stanley Terr.)
UNION, N.J. 07083
(201) 964-4222

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ
ПОГРЕБНИК

Займається похоронами в БРОНКС, БРООКЛІН, NEW YORK і ОКОЛИЦЯХ. КОНТРОЛЬОВАНА ТЕМПЕРАТУРА

Peter Jarema
129 EAST 7th STREET
NEW YORK, N.Y. 10009
(212) 674-2568